

Impuls

www.impulsportal.net

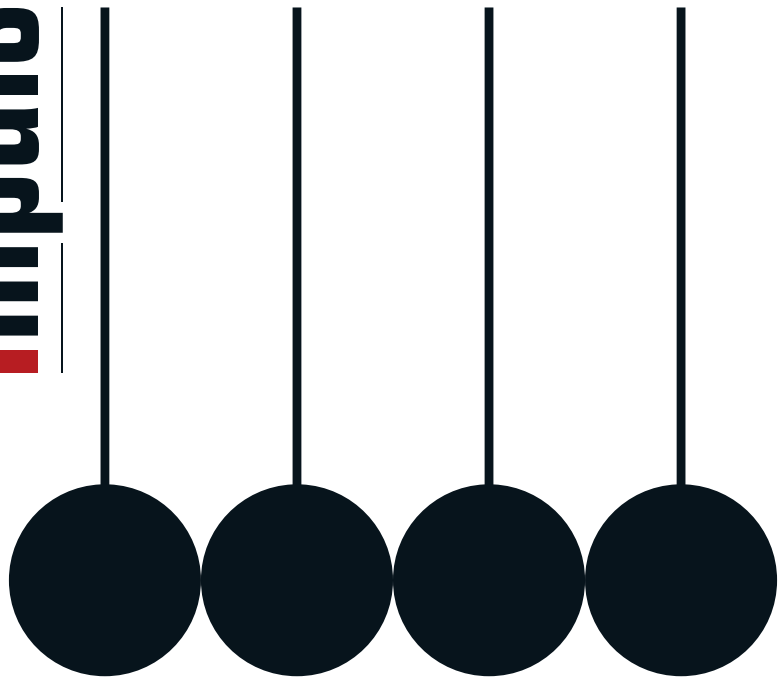

ZBORNİK TEKSTOVA:

BORBA PROTIV KORUPCIJE NEKAD I SAD

Glavna i odgovorna urednica
Mirjana Tešanović

Predgovor

Korupcija (lat. corruptus – potkupljivost, potplaćenost) u najširem smislu predstavlja zloupotrebu položaja od strane državnog službenika ili osobe koja vrši neku određenu funkciju, a koja za cilj ima ličnu i/ili materijalnu korist. Manifestuje se na različite načine u raznim državama, kulturama i periodima, a ovisno o tome varira i sama definicija korupcije, odnosno aktivnosti koje se smatraju dijelom te pojave. Najčešće se javlja u obliku potkupljivanja državnih službenika, iznuđivanja novca građana, nepotizma i pronevjere javnih sredstava.

U raznim kulturama postoji različit odnos prema korupciji. U nekim državama je toliko rasprostranjena da se smatra sasvim normalnim, uobičajenim, a ponekad i prihvatljivim načinom života i poslovanja. U nekim državama je toliko rasprostranjena da se može shvatiti kao poseban vid društvenog poretka koji se zove kleptokratija. To su države u kojima je korupcija na najvišim nivoima vlasti dosegla takve razmjere da se smatra institucijom poretka. Za kleptokratiju je karakteristično da vlastodršci tih zemalja sa javnom, odnosno državnom imovinom raspoložu kao sa svojim privatnim vlasništvom.

Serijom istraživačkih tekstova o korupciji u različitim oblastima društvenog i političkog života u Bosni i Hercegovini, pokazali smo negativan uticaj ove pojave na razvoj i demokratizaciju društva.

Osvrtom na tekstove omladinske štampe s kraja 80-tih i početka 90-tih, a posebno omladinskog lista "Prelom" iz Banjaluke, pokazali smo kako se i danas primjenjuju identične matrice, a i neki akteri tadašnjih afera i danas obnašaju visoke političke i javne funkcije. Čini se kako je kod nas vrijeme praktično stalo. Ovo društvo još uvijek nije počelo proces demokratizacije, a političke elite nam ne dozvoljavaju da napredujemo u bilo kom smislu, držeći nas u neznanju i siromaštvu, a bogateći se tokom procesa privatizacije, rasprodajom našeg prirodnog bogatstva, pogodovanjem građevinskoj mafiji i na niz drugih načina.

Sa visokim stepenom korupcije susrele su se mnoge postkomunističke države, a Bosna i Hercegovina kao dio nekadašnje SFR Jugoslavije imala je dodatan problem vezan za ratne zločine, ratno profiterstvo, posebno kada je u pitanju protuustavno prevođenje društvene u državnu svojinu, te presuđene ratne zločince koji se slave kao heroji. Takvo društvo podložno je svim oblicima korupcije, posebno u pravosuđu, a u teoriji se još naziva i društvo moralnih pokvarenosti.

Korupciju nije moguće iskorijeniti, ali je moguće svesti je na minimalnu podnošljivu mjeru. Jedini način za to je stvarna demokratizacija društva koja se postiže podizanjem svijesti građana/ki o štetnosti ove pojave, njenom uticaju na razvoj i napredak društva. Kada počnemo javno reagovati na korupciju, mito, nepotizam i druge štetne društvene pojave tražeći političku i krivičnu odgovornost za pojedince umješane u ove pojave, bez obzira na njihovu političku pripadnost, možemo reći da smo počeli sa demokratizacijom i otvorili put ka društvenom napretku.

Vjerujemo da smo dali bar mali doprinos u razmjevanju štetnosti korupcije.

Mišo Vidović:

"Radniče, pravilno da štrajkuješ" Strana 6.

Miljan Kovač:

Strana 10. Milan Vukelić ubijen nakon što je prozvao „nedodirljive“

Mišo Vidović:

Korupcija i štrajkovi

Strana 14.

Mirjana Tešanović:

Strana 17. Sudija Dalida Burzić i inspektor Miloš Bandić

Maja Bjelajac:

Eko-toplana - kako se "prisilnim" grijanjem štiti privatni interes

Strana 20.

Milkica Milojević:

Strana 23. Kako Željeznice RS pljačkaju građane

Muhamed Kovačević:

Pljačka Stojčevca i trgovina hrasničkim Srbima Strana 25.

Gordana Katana:

Strana 28. Politička korupcija – nagrada za podobne

Enver Čaušević:

Prelom, broj 5, april 1989. godine **Strana 32. Nevini ljudi prljavih ruku**

Miodrag Živanović:

Strana 34. Prelom broj 6., maj 1989. Osrednji i neki drugi

Braco Kovačević:

Prelom broj 4, mart 1989. godine **Politički Yugo - Karingtonovi**

Strana 37. www.impulsportal.net

Strana 6.

Mišo Vidović:

"Radniče, pravilno da štrajkuješ"

Svaka od epizoda televizijske serije "Grlom u jagode" završavala se tako što glavni junak Bane Bumbar, dok prelazi preko mosta, iz off-a "ide": "Te hiljadu devetsto šesdeset i... u SFRJ i svijetu dogodilo se to i to..."

Strana 10.

Miljan Kovač:

Milan Vukelić ubijen nakon što je prozvao „nedodirljive“

Iznio niz dokaza o kriminalu i korupciji u sprezi političara i tajkuna. Ubijen eksplozivnom napravom koja je aktivirana ispod njegovog automobila, a nalogodavci i izvršioци nikada nisu procesuirani.

Maja Bjelajac:

Eko-toplana - kako se "prisilnim" grijanjem štiti privatni interes

Pojedine nevladine organizacije i udruženja potvrđuju da je korupcija u Eko-toplani evidentna iz činjenice da su odluke vladajuće većine u banjalučkoj skupštini pogodovalе privatniku, a ne građanima.

Strana 20.

Mišo Vidović: "Radniče, pravilno da štrajkuješ"

«Bio je dan u cvijeću (8. mart) kada u frleze (mjestu gdje se rudari spremaju pred silazak u jamu) u brezanskom oknu "Sretno" niko nije ulazio. Toga dana vladajuća klasa odbila je da vlada. Vladalo se dok se moglo. Duralo dok voda nije došla do grla. Brezanski rudari krenuli su u štrajk sa dubokim uvjerenjem da njihova muka mora da vrijedi više nego što se platilo za februarske dane i noći pod zemljom. Zapravo, ljudi pod šljemovima nisu više mogli da se mire sa surovom činjenicom da administrativci zarađuju više. Baza je prvo mirnim putem htjela mijenjati Pravilnik, ali, nadgradnja se nije dala. Rudara je 800, činovnika preko 1300. Prvi silaze u jamu po uglj, drugi sjede u kancelarijama i (u ogromnoj većini) samoupravnim i društveno-političkim tijelima. Komorati donose opštini Breza preko 70 odsto ukupnog dohotka, a već deset godina nisu dobili regres za godišnji odmor. Istovremeno, nije manjkalo para za regrese zaposlenih u opštinskim organima i drugim organizacijama. Rudarima je puklo pred očima i zbog dugogodišnje kadrovske vrteške po kojoj su svi gradski funkcioneri radili ili je planirano da uskoro rade u Rudniku. Vjerovali su (i još vjeruju) da takvu politiku odobrava neki važan drug u Republici...", 18. 3. 1988. "Naši dani"

Svaka od epizoda televizijske serije "Grlom u jagode" završavala se tako što glavni junak Bane Bumbar, dok prelazi preko mosta, iz off-a "ide": "Te hiljadu devetsto šesdeset i... u SFRJ i svijetu dogodilo se to i to..."

Kroz deset priča o odrastanju grupe beogradskih mladića i njihovih drugova scenaristi Srđan Karanović i Rajko Grlić podsjetili su na neke od značajnih istorijskih događaja iz šezdesetih godina. Serija, snimljena 1975. godine, premijerno emitovana 1976. godine, do sada je doživjela veliki broj repriza na brojnim televizijskim stanicama i mrežama. Tokom premijernog prikazivanja, pa ni u reprizama, gledaoci nisu vidjeli kako je Bane Bumbar te 1968. godine "postao čovjek". Priča se kako je autorima serije "odozgo" sugerisano da iz epizode, čija je radnja smještena u 1968. godinu, izbace nekih sedam minuta materijala, kada se Bane Bumbar pojavljuje na studentskim protestima, igra kozaračko kolo, nakon što je "utvrđeno" da su "studenti bili u pravu". Kako se Bumbar "proveo" na demonstracijama, odnosno da li je dobio "mare" od narodne milicije ispod podvožnjaka, ostaje u domenu pretpostavki. Deset godina prije beogradskog susreta narodne milicije i studenata dogodilo se još nešto što se nije uklapalo u koncepciju samoupravnog socijalističkog društva.

Da se poslužimo replikom iz serije "Grlom u jagode": "Te 1958. godine rudari rudnika mrkog uglja Trbovlje-Hrastnik odlučili su da štrajkuju!!! Zvanično, to je prvi zabilježen i organizovan štrajk u jednom preduzeću, nakon što je 1950. godine u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji (FNRJ) uvedeno radničko samoupravljanje, kada je radnička klasa postala vladajuća klasa".

radniče, pravilno da štrajkuješ

Velo je teško kada radnici odluče da štrajkuju, a ne znaju pravila kako se to radi u socijalizmu. U jednom kapitalizmu je to vrlo lako. Ako si nezadovoljan plaćem, odmah odeš u sindikat i gubom lituga sata počne štrajk. Radnici, kao što je poznato, štrajkuju sve dale dok se ne zadovolje njihovim zahtjevima, a onda se vrate na posao i nastavi rade kao da ništa nije bilo. Vodana štrajka niko ne daje odzika, jer bi u tom slučaju radnici opet štrajkovali. Na taj način oni se vrlo uspešno izbegavaju od prevlaćivanja kapitalističke eksploatacije.

Ali taj način lošim se otvorio radnička prava, ne samo što je zastao, nego što je otvorio kapitalističkim delovima se je neposredno sa svojim delima.

Da bi štrajk bio primjenjiv i u jednoj samoupravnoj zemlji, najprije mu je promijenio naziv. Prvo se on zvao obustava rada, pa zatim štrajk, pa samoupravni štrajk, pa informativno štrajkovanje, ali i jedan naziv nije odgovarao stvarnim kratkim i namernim socijalističkim smislu, pa je srodnim smislom došlo da štrajk nastoje kako kažu.

Dugo vremena nije se znalo ko treba da vodi na čelu štrajkača. U kapitalizmu se zadržalo, ali nikada ni valja nikada negativni primjeri iz jednog nema pravog i pravilnog sistema. Kad vas sindikat ne može da ti glavu od nabavljanja sinistre, od izbora sindikalnih rukovodilaca, od organizovanja oporuka i kulturno-zabavnih primjedbi i drugih stvari, a tako bitnih stvari za napredak socijalizma. Zato kod nas sindikat ne postavlja štrajkače, već tu radu grupu i pojedini pored od sindikalnog delovanja, pa do nekoliko hiljada radnika.

Svi u socijalistički štrajkovi radni su krajnje pravilni, organizovano i lito je najgori spontani. Da se više ne bi selilo, i štrajkačima odnosa, to da ne bi došlo do devijacije samoupravljanja odbilo je da se uredi štrajkačka pravila, pa da svaki štrajk zna kako i šta da radi u takvo savremenosti, projekciju. Pri uredu svih pravila treba potpuno osnovna načela samoupravljanja, štrajk radnika kao i demokratsku proceduru prihvatanja štrajka.

Kao prvo, radnik treba da je svestan da je on na vlasti i da on sam odlučuje o tome šta i koliko da proceduri, da sam lito svoje rukovodilce, a naravno da odbijaju o vitalni svog ukrotnog životnog delovanja.

Kada pojedinci ili grupa od nekoliko hiljada radnika izlaze iz štrajka, to treba uređeno da pripreme svoje radničke, radničke sinistre, komentari za ONO i DSZ, najprije zapadni i postmoderno odbori. Oni su strukturu treba da napredni i razmotre shizofren radnika za štrajk. U štrajku primarno se za radničke odbora opredela odmah od dovođača štrajka.

Nakon toga potpuno štrajkovi ureduju da do u likovni pregled, jer nije preporučljivo pripustiti štrajkove. Samo potpuno uredu i litoje opredeljen radnik može kreativno štrajkati.

Potrebno je znati određeni broj dana za određene vrste štrajkova. Recimo, kada radnici žele da on se predvodi plaćem, može se štrajkovati maksimum tri dana. Kada žele da imaju direktora, o čijem primenu oni, može, nikada ne odbijaju, dovoljno je štrajkovati jedan dan. U litoje radništvu se preporučuje da se traže sinistre svaki rukovodilac, jer će ti biti ostav u drugu ruku da rukovodi, pa će i oni radnici tamo, morati ostaviti da štrajkuju i tako u ostalim.

Kako se radi u ovom radu, posebno, biostranosti, vršenja i strukturu, potrebno je znati koji delovanje od njih da on određeni lito je da se najpovoljniji za štrajk. Možda takva litoje treba započeti u svim fazama, pa da oni potpuno ili preporučuju štrajkove, sinistre direktora, sinistre, likovni delo i ostale katalkizme savremenog demokratskog ekonomiziranja.

U litoje otera se savremenost samoupravljanja radničkih, koja odbije, biostranosti, pripreme koje se mogu porvati i strukturu litoje da se veličati uspješni radničke klase i njihovih direktora. Potrebno je znati određeni litoje kojima mogu ti štrajkači, kako se bi uspešno radništvu. Sindikalno rukovodstvo u to ne treba misliti iz ono ima važnosti posto. Kada se svi u fakosni radništvu, može se bez bojazni štrajkovati, ili ono što je primjenjiviji socijalizmu—obustaviti rad.

Julio PARKER

IMPRESUM

Predsjednik Postrojenja odbora Ljudski PAKSIĆ, direktor OČUR i Hranis SELMIĆ, Glasni i odgovorni sekretar Zorica O. MILANOVIĆ, UREDNIK REDAKCIJSKI KOLEGI:

REDAKCIJA: Mihael AJANOVIĆ (kolumna), Zorica O. MILANOVIĆ (glasni i odgovorni sekretar), Katalina MILANOVIĆ (savetnik politika), Sava OČURKOVIĆ (odborni sekretar), Mirjana POBRIĆ (novinar-izvještaj), Jasna PRELED (savetnik glasnog odgovornog sekretara), Tomislav STANCIĆ (foto-reporter)

SEKTAR REDAKCIJE: Ljiljana MERKOVIĆ, STALINA SARAJEVA: Fehimović BEGIĆ, Darko ČUVANOVIĆ, Fakusović ĐAJIĆ, Filipa MURTIĆ (London), Selma MURTIĆ, Kresko PALAMETA i Karim ZAIMOVIĆ.

IZDAVAČ: OČUR «Dijeta i ostala štampa»

• «NAŠI DANI» — Lis Sarava izdavačka omladinska Mesergerie —

• ODGOVOR: Radnička lista grupa SGOBBI — Izvještaj: MIRAČ «Omladinska»

• NEVINOŠĆI: Ljudski JAKSIĆ, Nostal PEROVIĆ, Anja DAVIĆ, Irena DOLOJČIĆ, Filipa DŽIHOVIĆ, Kresko ČUKIĆ, Irena MATKOVIĆ, Anja MURTIĆ, Jasna OČURKOVIĆ, Zorica PETROVIĆ, Nostal KIVIĆ, Hranis SELMIĆ, Zorica SARIĆ, Nostal KIVIĆ, Karim TOMIĆ, Nostal TOMIĆ, Nostal TURBIĆ.

• ŠTAMPARISKO: OČUR «Savremena štampa» Za kompoziciju i štampu: MIRAČ «Omladinska» i «Mesergerie» prof. Dr. Džurica RIZIĆ 183. Bero radni OČUR «Mesergerie» 1908-601-8782 Bukuresti, fotografije i karte se ne mogu štampati.

• ADRESA REDAKCIJE: Dječanski Bazar 183. Bero radni 412 SARAJEVO • TELEFONI: 021-344-492 i 021-344-344-240 • Korespondencija: republikanski sekretar za informacije, Ljudski fakulitet, Ljudski fakulitet, baka 11-413-52 od 11. juna 1978. godine, navedeni adrese se odobravaju, štampa potpuno na prijem.

radnički savjet i sindikalna organizacija. Utvrđeni su zahtjevi i upućeni tadašnjim saveznim organima: povećanje plata i isplata jednokratnog dodatka iznad startnih osnova utvrđenih tarifnim pravilnikom preduzeća. Insistiralo se i na promjeni uslova privređivanja rudnika. Nakon drugog sastanka sa tadašnjim saveznim institucijama vlasti u Beogradu, obećali su da će zahtjevi štrajkača biti ispunjeni. Tako je i bilo, "po kratkom postupku su prihvaćeni zahtjevi štrajkača", zaposlenima isplaćena polovina mjesečnih primanja kao dodatak, isplaćene su dodatne plate (iz sredstava opštine, što je nadoknađeno iz sredstava Federacije). Plaćeni su i dani provedeni u štrajku.

Trideset godina poslije sarajevski omladinski magazin "Naši dani" podsjeća da se u "januaru navršilo 30 godina od našeg prvog poslijeratnog štrajka u rudnicima uglja Trbovlje - Hrastnik". List navodi da su i prije obustave rada, te 1958. godine, rudari obavještavali funkcionere, od opštinskog do saveznog nivoa, o problemima s kojima se suočavaju u rudnicima i pritom najavljivali štrajk: "Osim zahtjeva za povećanje plata, na dnevni red je stavljeno i pitanje položaja radničke klase u raspodjeli političke i ekonomske moći. Funkcioneri su ostali gluvi za njihove zahtjeve, a onda je u štrajk stupilo svih 4000 radnika, a među njima i svi članovi Sindikalnog i Upravnog odbora, Radničkog savjeta i svi članovi Saveza komunista. Na razgovor sa štrajkačima došao je Miha Marinko, tadašnji prvi čovjek CK SK Slovenije. Sutradan, pošto je obustava u Trbovlju i Hrastniku bila završena, štrajkovali su u znak solidarnosti i rudari u Zagorju ob Savi, njihov 1200, uključujući i sve komuniste, Sindikalni odbor i Radnički savjet. Imali su pored redovnih i poseban zahtjev, da se nikakve sankcije ne preduzimaju prema kolektivima i štrajkačima Trbovlja i Hrastnika".

Uoči Dana Republike, 29. novembra 1957. godine, zaposlenima u preduzećima u Trbovlju isplaćen je višak plata. Rudari su ostali "kratki", rudnik nije imao novca. Nezadovoljstvo komorata pokušalo je "gasiti" rukovodstvo rudnika uz pomoć sindikata i organizacije Saveza komunista. Uključilo se i rukovodstvo opštine, republički organi, pa i Centralni odbor Saveza sindikata Jugoslavije, kako bi "ugasili" prve "iskre" radničkog nezadovoljstva. Bez uspjeha, "požar" se proširio. Oko 3800 zaposlenih u rudniku i preko 300 službenika, među njima veliki broj članova Saveza komunista, stupilo je u štrajk. Obustava rada trajala je više od dva dana (oko 52 sata), od 13. januara do 15. januara 1958. godine. Štrajk se odvijao u krugu preduzeća, nije bilo izlaska na ulicu. Nije formiran ni štrajkački odbor, nego su tu ulogu preuzeli

A te, 1988. godine, 8. marta, rudari Breze, umjesto da sa drugaricama -suprugama proslave Međunarodni dan žena, "odbili su da vladaju", dok su sindikalne vođe pobjegle od štrajkača!!! A evo šta su o tome u tekstu "Obustava štrajka", 18.3. 1988. objavili "Naši dani":

"Bio je dan u cvijeću (8. mart) kada u frleze (mjestu gdje se rudari spremaju pred silazak u jamu) u brezanskom oknu "Sretno" niko nije ulazio. Toga dana vladajuća klasa odbila je da vlada. Vladalo se dok se moglo. Duralo dok voda nije

došla do grla. Brezanski rudari krenuli su u štrajk sa dubokim uvjerenjem da njihova muka mora da vrijedi više nego što se platilo za februarske dane i noći pod zemljom. Zapravo, ljudi pod šljemovima nisu više mogli da se mire sa surovom činjenicom da administrativci zarađuju više. Baza je prvo mirnim putem htjela mijenjati Pravilnik, ali, nadgradnja se nije dala. Rudara je 800, činovnika preko 1300. Prvi silaze u jamu po ugalj, drugi sjede u kancelarijama i (u ogromnoj većini) samoupravnim i društveno-političkim tijelima. Komorati donose opštini Breza preko 70 odsto ukupnog dohotka, a već deset godina nisu dobili regres za godišnji odmor. Istovremeno, nije manjkalo para za regrese zaposlenih u opštinskim organima i drugim organizacijama. Rudarima je puklo pred očima i zbog dugogodišnje kadrovske vrteške po kojoj su svi gradski funkcioneri radili ili je planirano da uskoro rade u Rudniku. Vjerovali su (i još vjeruju) da takvu politiku odobrava neki važan drug u Republici...»

Zatražena je i smjena direktora, ali njegova ostavka nije zadovoljila rudare. Naime, dotadašnji "inokosni poslovodni organ" dobija novo radno mjesto, postaje predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine Breza! Shvativši da su, blago rečeno, premuntani, "rudari su sutradan krenuli u Sarajevo da se žale i pitaju...Tražili su autobuse, ali im nisu dali. Više od 120 kopača, po hladnom vremenu i vijavici, prepješaćilo je 30 kilometara da u Skupštini kažu za svoju muku. Da su znali šta će doživjeti u delegatskim klupama, vjerovatno ne bi ni dolazili..."

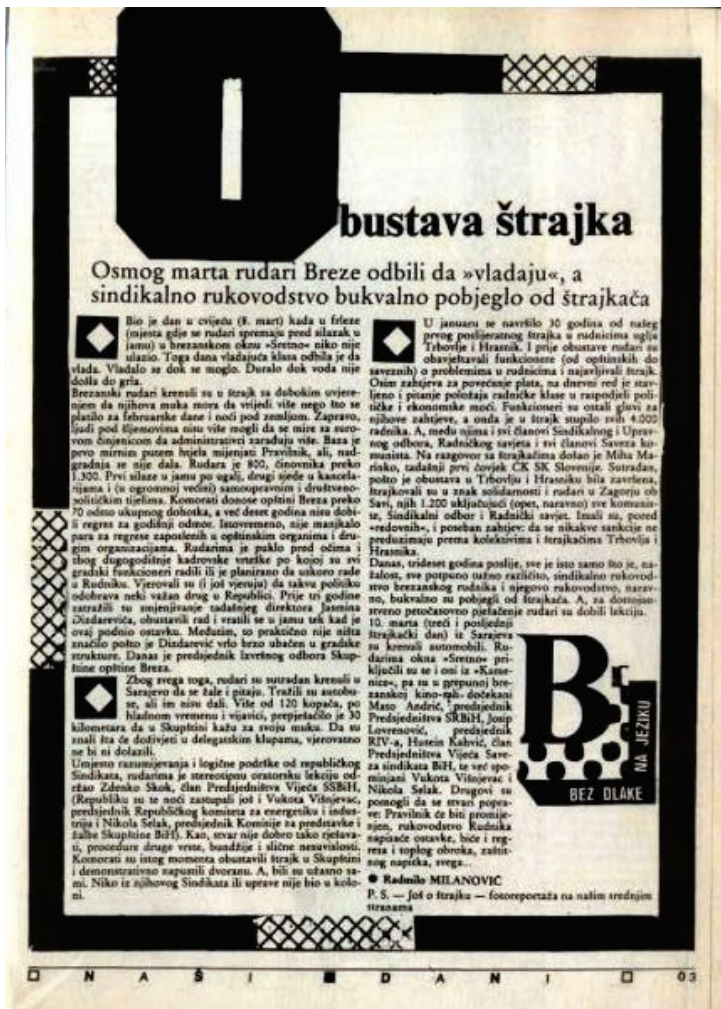
Doživjeli su da im sindikalne vođe drže "stereotipnu oratorsku lekciju", predstavnici Komiteta za energetiku i industriju BiH, predsjednik Komisije za predstavke i žalbe Skupštine BiH, upozoravaju ih kako "stvar nije dobro tako rješavati". Pojedini visoki republički funkcioneri "kače" im da su "bundžije". Nakon svega što su doživjeli, bolje rečeno, preživjeli, komorati su obustavili štrajk u Skupštini, napustili dvoranu i "bili su užasno sami, niko iz njihovog Sindikata ili uprave nije bio u koloni".

Da "bez rudara nema štrajka", potvrđeno je i godinu dana ranije. Zaposleni u preduzeću "Istarski ugljenokopi Raša" 8. aprila 1987. stupili su u štrajk zbog teških uslova rada i malih plata. Štrajkovali su rudari u rudnicima Labin, Ripenda, Raša i Tupljak.

Štrajk je okončan 11. maja, rudari se vraćaju u jame, a pojedini rukovodioci podnose ostavke. Epilog: Rapisan je referendum o prihvatanju Pravilnika o raspodjeli finansijskih sredstava. Rudari su se izborili da komisija formuliše prijedloge preraspodjele za plate onako kako je zatraženo tokom štrajka, dok je prema pojedinim izvorima "srazmjerno vrednovan doprinos članova kolektiva, a najviše su dobili jamski radnici..." (Štrajk rudara u Labinu, Istra, 1987.).

Godina 2018. Poslije vrelog aprila, maj sa grmljavinom. Naslov iz rubrike vremenska prognoza. Prvi maj prošao bez grmljavine. Bez grmljavine sa radničkih protesta. Uoči Međunarodnog praznika rada većina sindikata, među njima i oni koji sebe smatraju "reprezentativnim", odlučila se za "diplomatsku misiju" sa poslodavcima i vlastima: što manje protesta, a što više "pregovara" o "opštim radničkim pravima". Svojevremeno je sociolog Ivan Šijaković, redovni profesor na Fakultetu političkih nauka u Banjaluci, ukazao da "sindikati samo djelomično štite radnike, jer formalno učestvuju u pregovorima s poslodavcima i vladom". Pritom je Šijaković ocijenio kako bi "prava zaštita radnika podrazumjevala da sindikati uspevaju da izbore bolje pozicije i uslove za radnike (plate, radni uslovi, radno vreme, obrazovanje, nadoknade za prekovremeni rad), a ne samo da reaguju na ekscese i posledice koje dovode radnike u nezavidan položaj" (Sindikati radnicima postali kao poslodavci).

"Rukovodstva sindikata vagaju šta će im u kom trenutku biti bolje i korisnije, da preštuno podrže vlast, ili otvoreno stanu na stranu poslodavca, pa tek onda podrže radnike, ako im zaprijeti opasnost da izgube pozicije", kazao je Šijaković.

I na kraju, dok su prvog maja 2018. godine radnici i zaposlenici predvođeni svojim sindikatima, širom Evrope protestnim okupljanjima (uz bliske susrete i sa policijom) ukazivali da Međunarodni praznik rada nije "hedonistički praznik" za stomak i ostale organe za varenje, "ovdje su", ističe jedan od nekadašnjih dugogodišnjih sindikalnih aktivista, "sindikati odlučili ići linijom manjeg otpora" da se ne zamjere poslodavcima, ali i da traže "kompromisna rješenja" sa vlastima!!!

Miljan Kovač: **Milan Vukelić ubijen nakon što je prozvao „nedodirljive“**

Deset godina nakon ubistva čovjeka koji je govorio o korupciji počinioci nisu procesuirani, I. dio

U eksploziji, podmetnutoj ispod automobila kojim je upravljao, u Banjaluci je 6. novembra 2007. godine, oko 20:45 sati, smrtno stradao Milan Vukelić, zaposlen u Zavodu za izgradnju Banjaluka (ZIBL). Još dva lica, Slava Pepinović i Tomislav Dobrnjac, koji su se u trenutku eksplozije nalazili s njim u autu, teško su povrijeđeni. Zločin se dogodio u neposrednoj blizini zgrade u kojoj je sjedište Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske (MUP RS).

Izvršio i nalogodavci ovog zločina ni do danas nisu pronađeni, a i istraga, po svemu sudeći, više od deset godina tapka u mjestu.

Iznio niz dokaza o kriminalu i korupciji u sprezi političara i tajkuna. Ubijen eksplozivnom napravom koja je aktivirana ispod njegovog automobila, a nalogodavci i izvršioци nikada nisu procesuirani.

Ubistvo Milana Vukelića, inženjera i sudskog vještaka građevinske struke, dogodilo se nakon što je javno progovorio o sprezi politike i tajkuna bliskih vlasti i, kako je tvrdio, pljački miliona maraka javnih sredstava. Sve što je govorio, Vukelić je i dokumentovao. Trpio je prijetnje i ucjene onih čija imena je doveo u vezu sa korupcijom i kriminalom, nazivajući ih "građevinskom mafijom". Primao je i anonimne

prijetnje, o čemu je uredno obavijestio policiju. Umjesto da ga policija zaštiti, doživio je pritiske, pa i prijetnje od visokih policijskih službenika.

Nedugo poslije ovoga ubistva predsjednik vladajuće stranke u RS, Milorad Dodik, izjavio je da niko od članova i simpatizera SNSD-a nije učestvovao u ubistvu. Dodik nikada nije odgovorio na pitanje na koji način je došao do takvog saznanja.

Tadašnji načelnik uprave Kriminalističke policije MUP-a RS, Gojko Vasić, u medijima je iznio mišljenje "da je Vukelić očigledno dirnuo određene ljude koji su nedodirljivi i da su se oni odlučili na ovakav surov čin".

Ko su ti "određani ljudi koji su nedodirljivi", policija ni tužilaštvo nisu nikada otkrili.

Vukelić prozivao „nedodirljive“

Milan Vukelić se nije ustručavao da javno prozove mnoge "nedodirljive".

Sve što je govorio argumentovao je obiljem dokumentacije koju je posjedovao i pokazivao novinarima. Rijetki mediji su željeli da objave njegova svjedočenja o kriminalu i korupciji.

Po funkciji koju je obavljao u ZIBL-u, Vukelić je vršio nadzor građevinskog dijela radova koji se finansiraju iz budžeta grada Banjaluke. Bio je jedan od članova komisije ZIBL-a koja je vršila "prijem radova". Bez njegovog potpisa prijem radova pa samim tim ni upotrebna dozvola i sve što slijedi da bi se neki objekat mogao staviti u funkciju nije bio moguć.

Posao koji je obavljao istovremeno mu je omogućavao i pristup obilnoj dokumentaciji kojom je raspolagao, iznoseći informacije o kriminalu i korupciji.

Odbio je da potpiše prijem radova nakon rekonstrukcije parka "Petar Kočić" u Banjaluci, u ljeto 2006. i zbog toga je došao u otvoreni sukob sa tadašnjim direktorom ZIBL-a, Čedom Savićem.

Odlučno se suprotstavio pritiscima koji su nakon toga uslijedili, odlučivši da o svemu javno progovori. Zbog toga se mnogima zamjerio.

Vukelić je u ZIBL-u slovio za nepotkupljivog čovjeka, koga direktor ne može kontrolisati.

Sukob s direktorom Savićem je otpočeo 20. marta 2006. godine, u vrijeme kada su radovi na rekonstrukciji parka privođeni kraju. Direktor ga je taj dan optužio da je tužilaštvu dostavio neku kompromitujuću dokumentaciju koja služi u istrazi protiv njega i ZIBL-a. Vukelić je negirao da je to učinio.

„Neću da budem lopov ni za sebe ni za direktora!“

Nakon žučne rasprave i na direktorov izričiti zahtjev, Vukelić je tada pristao da ode na godišnji odmor.

Po povratku sa odmora mu je bilo jasno zašto je Savić baš tih dana nastojao da ga udalji iz firme.

Po povratku na posao poturen mu je "Zapisnik o konačnom obračunu" rekonstrukcije parka, a od njega je ultimativno zahtijevano da ga potpiše. Odbio je, uz obrazloženje da zna da su tokom tog posla počinjene brojne nepravilnosti.

Kada je i sutradan od njega zatražano isto, jasno je odbrusio: "Neću da budem lopov ni za sebe ni za direktora!"

Nastupio je period prijatnji i pritisaka.

Protiv njega je vođen i neuspješan disciplinski postupak, a bio je prinuđen čak i na psihijatrijsko vještačenje.

Prave nevolje za Vukelića počele 4. decembra te, 2006. godine. Taj dan je pozvan u policiju prema prijavi Čede Savića da mu je prijetio smrću i to "od aprila do oktobra" te godine. Zbog ove prijave je izvršen i pretres njegovog stana. Inspektori su rekli da traže oružje. Ništa nisu našli.

Smatrao je da je time, kako je govorio, farsa u režiji direktora Čede Savića završena.

Međutim, pritisci u ZIBL-u nisu popuštali, a direktor sada nije mogao oprostiti Vukeliću ni to što je Odjeljenju za prostorno uređenje grada Banjaluke uputio zahtjev za zabranu izdavanja upotrebne dozvole za pilanu "Jovir" u selu Gornja Bistrica kod Banjaluke. U zahtjevu je, između ostalog, naveo i da postoje osnovane sumnje da je u pomenutom predmetu Savić počinio više kriminalnih radnji. Slučaj pilane "Jovir" dospio je i pred istražne organe.

Prijetnje u sjedištu MUP-a

Već 14. decembra iste godine, Vukelića je pozvao policijski inspektor Saša Stupar, na čiji poziv je došao pred Centar javne bezbjednosti Banjaluka. Sjeo je u auto zajedno sa Stuparom i još jednim inspektorom, koji su ga obavijestili da će zajedno otići u zgradu MUP-a RS, gdje bi trebalo da da izjavu u vezi sa ranijom prijavom Čede Savića.

Do tada, a ni poslije ovog slučaja nije poznato da je policija nekoga saslušavala u samom sjedištu MUP-a!?

Sa inspektorima je došao u kancelariju Dragog Miloševića, tadašnjeg zamjenika načelnika Uprave kriminalističke policije. (Osim Miloševića, u kancelariji je bilo još jedno službeno lice, za koje je Vukelić najprije pomislio da je Gojko Vasić, načelnik Uprave kriminalističke policije (UKP) MUP-a RS, pa je to greškom naveo i u svojoj predstavi nadležnim institucijama. Poslije se sam uvjerio da je napravio grešku i da je to bio Mile Šušljik, savjetnik ministra unutrašnjih poslova.)

Vukelić je u MUP-u doživio neviđene neprijatnosti i uvrede od strane dvojice pomenutih službenika.

Milošević ga je vrijeđao govoreći da "nije normalan", da je "za zatvora", da je "za psihijatrije"... Optuživali su ga, između ostalog, da piše pisma i letke protiv direktora, što je on negirao.

Međutim, pravi šok je doživio na kraju "razgovora" kada mu je Milošević doslovno rekao: "Prestani da pišeš, imaš ženu i dvoje djece!"

O onome što je doživio u sjedištu MUP-a RS, Vukelić je dopisom obavijestio direktora policije RS, OHR, SIPA-u, Ombudsmana i Narodnu skupštinu RS.

Iz policije su negirali da je u ovom slučaju prekršen zakon. Načelnik UKP Gojko Vasić, međutim, priznao je da je Vukelić saslušan u sjedištu MUP-a, te da je samo "upozoren"!

"To je, po meni, radnja koja je najviše išla u prilog njemu da shvati da se tako ne smije igrati, da to može dovesti do posljedica; da on kad prijeti oružjem može naići na nekog ko se plaši oružja pa da on s druge strane iskoristi oružje protiv njega da nastane opet posljedica gdje bi on bio oštećen", rekao je Vasić u izjavi medijima.

Nedugo nakon torture koju je doživio u MUP-u, nastavljni su i pritisci na poslu.

Tadašnji tehnički direktor ZIBL-a Aleksandar Cvijanović (suprug aktuelne predsjednice Vlade RS), 25. decembra 2006. mu je, kako je tvrdio, prijetio otkazom, ako ne potpiše sporni dokument o rekonstrukciji parka.

Uz konstataciju da nedostaci nisu otklonjeni i da ga zbog toga ne može potpisati, tada je svojim nadređenima otvoreno rekao da smatra da se radi o kriminalu i da će slučaj park završiti pred tužilaštvom.

Zapaljeni kuća i auto

Policija koja je tako "predano" radila da zaštiti Čedu Savića od navodnih Vukelićevih prijatnji koje nikada nisu dokazane, nikada nije otkrila pod kojim okolnostima je izgorio Vukelićev automobil "ford fokus". Požar se dogodio u noći između 6. i 7. maja 2007. godine. Vukelić je tvrdio da je te noći nešto iza ponoći čuo zvuk sličan razbijanju stakla u blizini svog automobila, ali se nije usudio izaći napolje. Ujutru je mogao vidjeti uništen automobil. Shvatio je to kao prijatnju i opomenu.

Tri mjeseca poslije, 8. avgusta te godine, izgorjela je kuća u kojoj živi Vukelićeva majka u banjalučkom naselju Novoselija. Staklo na prozoru je bilo razbijeno, a i vatrogasci su konstatovali da požar nije mogao izbiti od električnih instalacija. Policija opet ništa nije utvrdila.

Krivična protiv Savića

Prethodno je 19. juna 2007. protiv direktora Čede Savića podnio krivičnu prijavu Okružnom tužilaštvu Banjaluka.

Vukelić je iznio niz činjenica kojima je Savića optužio za zloupotrebe službenog položaja, reketiranje firmi i pojedinaca sa kojima je ovo preduzeće poslovalo, kao i za pritiske koje vrši na njega lično.

U prijavi se navodi i niz nezakonitih radnji kao što su reketiranje investitora pilane "Jovir", kompanije "Subašić", te kriminalne radnje prilikom rekonstrukcije parka "Petar Kočić" i Trga Krajine, izgradnje kolektora.

Savić se, između ostalog, tereti i da je raznim subjektima pod čudnim okolnostima posuđivao novac Zavoda za izgradnju.

Savić je, kako se navodi u prijavi, odgovoran za lažiranje brojnih tendera, odnosno kršenje Zakona o javnim nabavkama. Ova krivična prijava upućena je i SIPA-i i Specijalnom tužilaštvu BiH.

Do dan-danas na nju nije uslijedio nikakav odgovor.

Istraga

Istraga o ubistvu Milana Vukelića i nakon više od deset godina, po svemu sudeći, nije maknula sa mrtve tačke. Da se to zaključiti i iz odgovora Okružnog javnog tužilaštva Banjaluka, koji smo dobili 18. aprila ove godine.

"Predmet Okružnog javnog tužilaštva Banja Luka u vezi sa počinjenim krivičnim djelom teško ubistvo na štetu Milana Vukelića i još dva lica koja su tada zadobili teške tjelesne povrede opasne po život se nalazi i dalje u fazi istrage, protiv za sada nepoznatog/nepoznatih lica.

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Okružno javno tužilaštvo
Banja Luka

Broj: IT-112/18
Banja Luka, dana 18.04.2018.

„Portal Impuls“
Nr – Novinar Miljan Kovač

Predmet: Odgovor na zahtjev za pristup informacijama - dostavlja se

Poštovani,

Okružnom javnom tužilaštvu Banja Luka dana 18.04.2018. godine, uputili ste zahtjev za pristup i dostavljanje informacija te postavili pitanje u kojoj fazi rada se nalazi krivični predmet u vezi sa ubistvom Milana Vukelića iz Banja Luke.
U skladu sa članom 4. i članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama ("Službeni Glasnik" RS br. 20/01) obavještavamo Vas:

- predmet Okružnog javnog tužilaštva Banja Luka u vezi sa počinjenim krivičnim djelom teško ubistvo na štetu Milana Vukelića i još dva lica koja su tada zadobili teške tjelesne povrede opasne po život se nalazi i dalje u fazi istrage, protiv za sada nepoznatog/nepoznatih lica.
Tužilaštvo zajedno sa policijskim službenicima PU Banja Luka provodi i dalje istragu. U pomenutom predmetu prikupljeni su svi materijalni dokazi, urađena su brojna vještačenja, saslušano je preko stotinu svjedoka međutim, do sada Tužilaštvo nije došlo do počinioca tj. počinioca krivičnog djela.

S poštovanjem,

Okružno javno tužilaštvo Banja Luka

Tužilaštvo zajedno sa policijskim službenicima PU Banja Luka provodi i dalje istragu.

U pomenutom predmetu prikupljeni su svi materijalni dokazi, urađena su brojna vještačenja, saslušano je preko stotinu svjedoka međutim, do sada Tužilaštvo nije došlo do počinioca tj. počinioca krivičnog djela.

U međuvremenu pojavile su se brojne spekulacije u javnosti koje su dodatno, svojim postupcima, podgrijavali upravo visoki policijski službenici.

Tako je tadašnji direktor policije, Uroš Pena 25. decembra 2008. godine novinarima rekao da je policija "riješila slučaj ubistva Milana Vukelića".

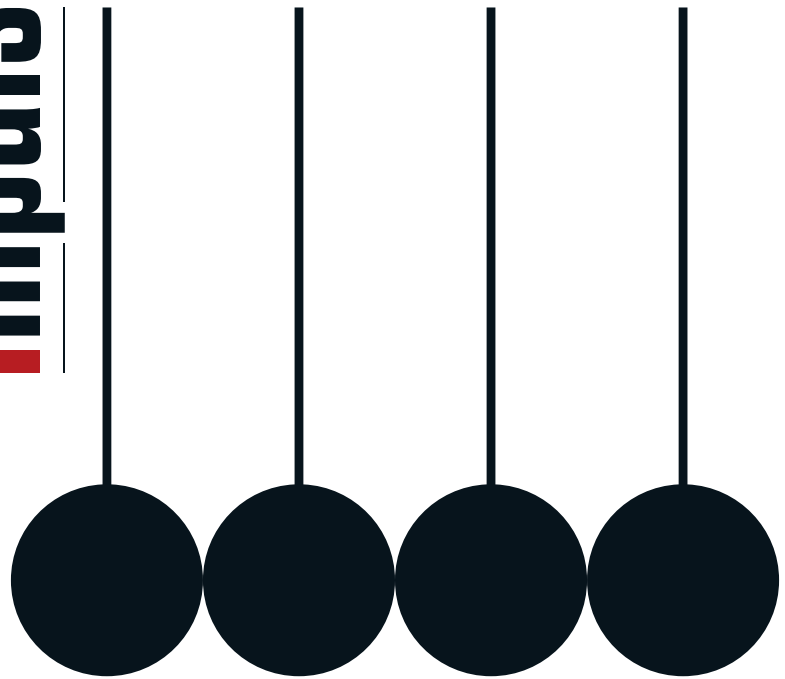
Pena je objasnio da "policija RS ima saznanja o ubicama i naručiocima ubistva, ali da je trenutni problem dokazivanje njihove krivice".

Početak novembra 2008. godine u Banjaluci su uhapšeni Borislav Popović, Đorđe Ćulum i Aleksandar Macanović, zbog postojanja osnovane sumnje da su prijetili Milanu Vukeliću, te da su zapalili njegov automobile i kuću njegove majke. Nakon kraćeg zadržavanja u policiji, pušteni su na slobodu zbog nedostatka dokaza.

Policija je 28. januara 2009. godine u Banjaluci uhapsila Enesa Džanića, pod sumnjom da je naručio Vukelićevo ubistvo. Ovu vijest mediji su prenijeli kao udarnu, pod naslovom "Uhapšen ubica Milana Vukelića". Dan poslije, Džanić je oslobođen zbog nedostatka dokaza. Enes Dažnić je komšija Vukelićeve majke, s kojim je on od ranije privatno bio u sukobu. Međutim, on je odmah nakon ubistva dao izjavu medijima da s Vukelićem nije bio u dobrim odnosima, ali da nikada nešto takvo ne bi uradio. Prema saznanjima, Džanić je odmah nakon ubistva saslušan, a prošao je i test na poligrafu.

U "Glasu Srpske" je 29. januara u tekstu pod naslovom "Uhapšen Enes Džanić, ubica Milana Vukelića", iznesena i tvrdnja, da je "prema saznanjima" ovog lista ubistvo navodno "priznao izvršilac, koji se nalazi u zatvoru u jednoj susjednoj državi". Navodno je taj "izvršilac" označio Džanića kao naručioca ubistva.

Ovakve neprovjerene informacije objavljene u pojedinim medijima, mogle su samo dodatno baciti sjenu na slučaj ubistva Milana Vukelića. To je mnogima sigurno i bila želja. U godinama koje su uslijedile informacija pa i spekulacija o ovom zločinu bilo je sve manje, a očito i interesovanja nadležnih organa koji do danas ništa konkretno nisu učinili da se ovaj zločin rasvijetli. Uostalom nikada nisu rasvijetljene ni procesuirane ni kriminalne radnje za koje je pokojni Vukelić optuživao "nedodirljive" moćnike.

Mišo Vidović: **Korupcija i štrajkovi**

Štrajk radnika u Jugoslaviji kasnih 1980-tih

" Mnogi ljudi putuju u inostranstvo bez stvarne potrebe, na račun kolektiva, odnosno na račun čitave naše zajednice. Mnogi ostaju van zemlje po nekoliko mjeseci nekorisno trošeći pare. Ja mislim da to treba ograničiti i mi to moramo ograničiti... Naime, da obično za onim koji je bio van zemlje i vratio se, uskoro dolazi i automobil... Ja pitam kako je to moguće... Ali, ja ne vjerujem da se toliko automobila može kupiti od dnevnica koje se dobijaju. Očigledno je da se radi o drugom, u inostranstvu često korumpiraju naše ljude, pa im poslije šalju poklone..." Josip Broz Tito, 1962. godine u Splitu.

Osim isticanja osnovnih zahtjeva tokom štrajkova - redovna isplata ličnih dohodaka i ostalih naknada, povećanje plata, kao i druga pitanja iz radnih odnosa - radnici se nisu mogli pomiriti sa činjenicom da se u njihovim preduzećima, radnim organizacijama, ustanovama potkradaju i krađu društvena sredstva i imovina. Zloupotrebe službenog položaja, prisvajanje većih količina novca, malverzacije društvenim novcem u privatne svrhe, mito, korupcija, nesavjesno poslovanje, zaključivanje štetnih ugovora... Na sve ovo ukazivali su pripadnici radničke vladajuće klase, pritom prst upirali prema direktorima, predsjednicima i članovima poslovnih odbora, komercijalnim direktorima, šefovima, poslovođama.

I tokom prvog zvaničnog štrajka u SFRJ rudari u Trbovlju otvaraju priču o "čudnim" potezima rukovodećih struktura u ovom preduzeću (Mišo Vidović: "Radniče, pravilno da štrajkuješ!"): šezdesetih godina novi prilozi za biografiju privrednog kriminala i korupcije popunjavaju se direktorskim mahinacijama sa sumnjivim "poslovnim aranžmanima", a prema zapisima iz "bezbriznih šezdesetih", rukovodeće

strukture u kolektivima i preduzećima, nauštrb radničkih primanja, pribavljaju sebi visoka primanja i beneficije (Zapis iz „bezbriznih“ šezdesetih u Banjaluci: Bahati direktori i štrajk radnica koje jedva preživljavaju).

U svom, kako su to naši roditelji često znali reći, čuvenom govoru u Splitu, maja 1962. godine, Josip Broz Tito se osvrnuo na tadašnju političku, društvenu i privrednu situaciju u SFRJ. Govorio je o subjektivnim greškama političkih rukovodilaca, veći dio izlaganja posvetio problemima radnih ljudi i građana, ali je u tri i po sata (!) obraćanja kriminal i korupciju okarakterisao i kroz „razna putovanja u inostranstvo i rasipanje naših deviznih sredstava na taj način“.

"Mnogi ljudi putuju u inostranstvo bez stvarne potrebe, na račun kolektiva, odnosno na račun čitave naše zajednice. Mnogi ostaju van zemlje po nekoliko mjeseci nekorisno trošeći pare. Ja mislim da to treba ograničiti i mi to moramo ograničiti... Naime, da obično za onim koji je bio van zemlje i vratio se, uskoro dolazi i automobil... Ja pitam kako je to moguće... Ali, ja ne vjerujem da se toliko automobila može kupiti od dnevnica koje se dobijaju. Očigledno je da se radi o drugom, u inostranstvu često korumpiraju naše ljude, pa im poslije šalju poklone..."

Šest godina kasnije, jedna od najpopularnijih parola tokom studentskih demonstracija u Beogradu, ali i u drugim gradovima SFRJ je bila: "Dole crvena buržoazija". Studenti su progovorili o sve izraženijem socijalnom raslojavanju u društvu i kao jedan od većih problema apostrofirali narastajući privredni kriminal i korupciju, što je dovelo i do naglog bogaćenja "pojedinih stuktura društva". Kao nosioce koruptivno–kriminalnih radnji jasno i glasno prozivaju visoke političke funkcionere, rukovodeće strukture u privredi, preduzećima, fabrikama. Radnicima i radničkoj klasi poručuju da im se pridruže u borbi protiv kriminala i korupcije, jer se prema zapisima hroničara "sve više osjećala uznemirenost u fabrikama, među radnicima".

Tri godine nakon "varljivog ljeta '68", dok je većina studenata još osjećala posljedice milicijskih pendreka "korupcija je uzela veoma snažnog maha. Sticanje bogatstva na razne nepravilne načine, na račun nekog drugog – to je kod nas masovna pojava.

Korupcija se otkriva tu i tamo. Ima neke korupcije koja bode oči, ima javne korupcije koja se čak može zakonom opravdati. Ima čak i toga. Ima ilegalnu korupciju. Ima korupciju – ti meni, ja tebi. To se čini u četiri oka", riječi su Josipa Broza Tita, izgovorene na sjednici Predsjedništva Saveza komunista Jugoslavije, 30. aprila 1971. godine: "Mi te stvari moramo rješavati, moramo zauzeti oštri kurs i ono bar

što se otkrije mora biti drastično kažnjeno. Inače, doći će do toga da će mase sve više i više biti ogorčene. Jer, mase u toj korupciji vide da se tu manipulira sa onim sredstvima koja je radni čovjek zaradio. Netko je na nečijim leđima morao biti. To fali onda zajednici, to fali običnom radniku koji ima niski prihod, niska primanja itd. Jednom riječju, to je jedna rana koja sve više pogađa naše društvo. U mnogim zemljama korupcija je prilično snažna. Jest'. Ali, tamo se korupcija često svršava sa gubljenjem glave, kazne su vrlo jake. Mi, razumije se, takvih zakona i nemamo, niti ih trebamo, ali trebamo oštrije kažnjavati nego što je to bilo dosad. I ne trebamo samo čekati dok se otkrije sve do kraja, nego čim naši organi dobiju signal treba odmah poduzeti mjere protiv toga." (Tito, Tajne vladara, str. 99).

Međutim, ma koliko da su Titovi govori bili signal da narodna milicija, tužioci i sudije hapse, istražuju i presuđuju, isto tako analitičari i siociolozi podsjećaju da nakon njegove smrti, u maju 1980. godine, dolazi do naglog povećanja krivičnih djela iz oblasti privrednog kriminala. U javnost sve glasnije "cure" informacije o porastu broja uhapšenih, sudskih procesa zbog korupcije, primanja mita, zloupotrebe službenog položaja, gdje glavne uloge sa rukovodećim strukturama u preduzećima i fabrikama, ravnopravno "dijele" i visoki politički funkcioneri. Osamdesetih godina, ekspanzijom privrednog kriminala i korupcije bavila se Partija. U novembru 1982. godine, Centralni komitet Saveza komunista BiH konstatuje da su tokom 1981. godine, pripadnici SUP-a, otkrili 2075 krivičnih djela privrednog kriminala, a da je u prvih devet mjeseci 1982. otkriveno 1639 ili "18,5% više nego u istom razdoblju prošle godine". Prisivajanja (krađe) robe i novca, od zloupotrebe položaja, krivotvorenja, pa do korupcije, utaje poreza, malverzacija gorivom, šverc, izigravanje carinskih i deviznih povlastica, itd, itd, itd. Godinu dana kasnije, prema pojedinim izvorima broj krivičnih djela privrednog kriminala se povećava – otkrivena su 3274 djela, učestovalo je 3408 osoba, od čega je njih 369 ranije osuđivano (Direktori kriminalci počeli rušiti ugled Saveza komunista).

Isti izvor navodi da je u 1984. godini u BiH zabilježeno i otkriveno 7737 počinitelja krivičnog djela privrednog kriminala. Takođe, u maju 1982. godine, Vuko Gozze Gučetić, tadašnji savezni javni tužilac SFRJ, obznanio je da su u 1981. godini za privredni kriminal podignute optužnice za

41.000 građana. Od toga je 10.679 osoba optuženo za krivično djelo "krađe i teške krađe društvene imovine". Ukoliko se još malo "pročeprka" po dostupnim podacima, može se doći do spoznaje kako je u SFRJ od 1971. do 1981. godine optuženo 219.000 osoba za privredni kriminal, koji je "dostigao jednu trećinu ukupnog kriminala u državi". Među optuženima je bilo 5000 direktora i 25.000 poslovođa, a nekadašnji savezni javni tužilac SFRJ, ujedno konstatuje kako "porast privrednog kriminala nije neka statistička fatamorgana, niti je rezultat neke posebne aktivnosti organa gonjenja ili promjene kriterija, nego je ta vrsta nezakonitosti u nas našla pogodno tlo za bujanje".

Prošlo je više od trideset godina otkako je nekadašnji glavni tužilac SFRJ konstatovao da su kriminal i korupcija našli pogodno tlo za bujanje. Sadašnja situacija jeste statistička fatamorgana, gdje pravosudni organi s vremena na vrijeme "zaplijene" po neki "gram" kriminala i korupcije, "dovoljno" da se popuni "radna lista".

Najčešće u godišnjim tužilačkim izvještajima preovladavaju brojke i slova, uz sada već uobičajenu "tužilačku mantru" kako "nema političke volje za borbu protiv kriminala i korupcije". Pojedine nevladine organizacije konstatuju „poražavajuće rezultate procesuiranja krivičnih djela korupcije u 2015. i 2016. godini i konstantan pad efikasnosti u posljednjih 8 godina“ (TIBIH Godisnji Izvjestaj 2018). "Negativni trendovi su vidljivi u smanjenju broja prijava u radu, pokrenutih istraga, podignutih optužnica i osuđujućih presuda za krivična djela korupcije. Kada je u pitanju broj prijava u radu za korupcijska krivična djela, 2015. i 2016. godina su se pokazale najlošijima u posljednjih pet godina. U tužilaštvima u BiH vidljiv je i konstantan trend smanjenja broja istraga za korupcijska krivična djela, te je tokom 2016. godine pokrenuto 616, a tokom 2015. godine 634 istrage, što je, kada se zbroje istrage u obje godine, manje nego, na primjer, samo u 2012. godini". Rezultati monitoringa, koje je proveo TI BiH, pokazuju "da je broj podignutih optužnica u posljednjih nekoliko godina u konstantnom padu, pa je tokom 2016. godine ukupno podignuto 193 optužnice, što je najmanje u posljednjih pet godina, a za 20 % manje nego u 2015. godini". Upozoravaju iz TI BiH i na činjenicu da je nedostatak rezultata najviše vidljiv u presjeku i analizi osuđujućih presuda. "Naime, kaznena politika za krivična djela korupcije je preblaga, te je tokom 2015. godine izrečeno tek 25 presuda s krivično-pravnom sankcijom zatvora na svim nivoima, dok je 2016. godine bilo ukupno 39 zatvorskih kazni. Najveći procenat sudskih presuda za krivična djela korupcije se odnosi na uslovne osude i to oko 65 % presuda".

Da li slučajno ili ne, ali neka bude namjerno, završićemo ovu priču u kafani. Tačnije iz kafane. Nije džabe rečeno - u kafani

sve počinje, a valjda i završava. Prije "finala" iz jednog prosječnog ugostiteljskog objekta da se „ogradim“- svaka sličnost sa stvarnim događajima, likovima i sve što su likovi izgovorili je moguća. Osim "redovnih radnih aktivnosti" (popije se koja, ima i nekakva "sirotinja" od meze), čitaju se novine, a "napredniji" po "pametnim" telefonima "listaju"...

- Vidi, vidi, klepili onog direktora... Opuhao nekakvu lovu, dječak se malo zaigrao - konstatuje jedan lik.

- Pa, nije mu to prvi put, ima taj još "putera" na glavi - ubacuje se drugi.

- Pa, valjda će mu sada konačno dohakati - nada se prvi.

- Hoće, ali loma trasu... Malo sutra.... Za prethodna djela izvukao se novčanom kaznom, ni sekunde nije odrobijao... Priča se da je neko od političara stao iza njega - veli drugi.

- E, jebi ga, šta radi ovo pravosuđe, tužioci i sudije - pita se onaj prvi.

- Pa, vidiš šta rade... Skoro pa ništa... Slušao sam neki dan na televiziji kako jedan od njih kaže da je potrebna veća količina političke volje za borbu protiv kriminala i korupcije - navodi lik broj dva.

- Čuj... Političke volje...? Pa, zar nisu govorili kako je pravosuđe nezavisno i na njega ne može i ne smije biti nikakvog uticaja - zapita se prvi.

- Majke mi, pa ti si naivniji od francuske sobarice... Kao da si zaboravio onu narodnu... Vrana, vrani oči ne vadi.

- U pravu si... Nego, sječaš se onih direktora i poslovođa što tamo nekih godina popadaše u našoj firmi... Zloupotrebe službenog položaja, pronevjera društvenih sredstava, sklapanje nepovoljnih ugovora... Svašta nešto našli im... Zaradiše fine robije... I valjda su do kraja sve odrobijali.

- Jeste... Bilo pravo zanimljivo.... Koliko se sjećam, jednom od poslovođa, kao dokazni materijal našli nekoliko stotina WC-šolja koje je "skinuo" sa skladišta... Namjeravao ih prodati nekom privatniku... Pade zbog WC-šolja... Ha, ha, ha...

- Pade on zbog WC-šolja, a neki dan sam pročitao, napisao jedan novinar da se zadnjih dvadeset i kusur godina krao čitav WC zajedno sa fabričkim krugom...

- Ha, ha, ha... Da nije smiješno, bilo bi tragično...

- Nego, pusti sada to... Haj'mo mi danas u ribu...

- Može, ali...

- Šta, ali?

- Da li si obnovio dozvolu?

- Naravno... Što pitaš...

- Prije nekoliko dana klepio čuvar jednoga, nije imao urednu dozvolu, trebao "popušiti" kaznu...

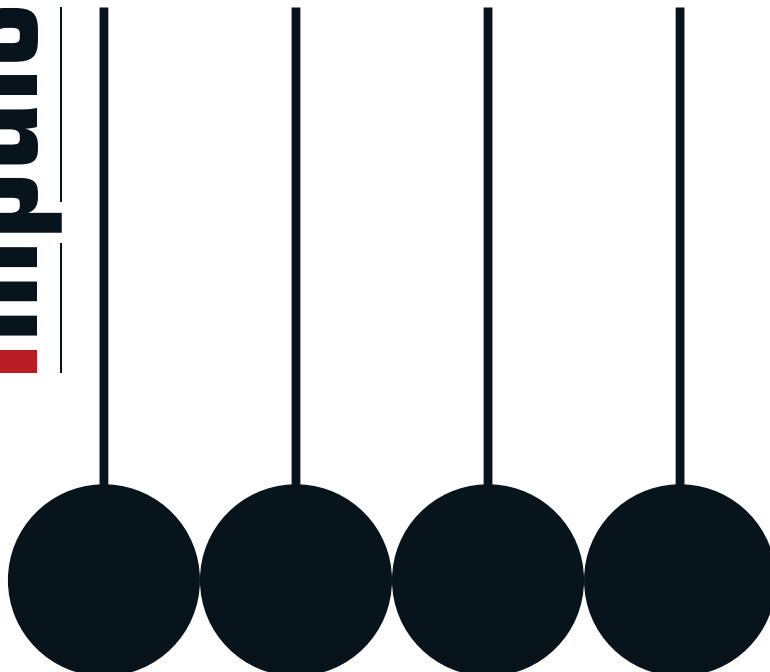
- Naravno da je trebao dobiti kaznu...

- Nije... Čuo sam da je odmah zvao nekog rođaka, političara da mu sredi kaznu...

- Svašta...

- Jašta...

I jašta da je svaka sličnost sa stvarnim događajima, likovima i sve što su ovi likovi izgovorili moguća.

Mirjana Tešanović: **Sudija Dalida Burzić i inspektor Miloš Bandić**

Dalidu Burzić i inspektora Miloša Bandića povezuju ubistva i disciplinski postupci. Burzićeva je tokom disciplinskog postupka od glavne tužiteljice Tužilaštva Kantona Sarajevo napredovala u sudiju Suda BiH. Protiv inspektora Miloša disciplinski postupak nije još pokrenut, ali je MUP RS u svom saopštenju već naveo da se ne radi o prijetnjama već samo o bahatom i neprofesionalnom ponašanju policijskog službenika. Iza Burzićeve je ostalo neriješeno ubistvo Dženana Memića. Ponašanje inspektora Miloša posljedica je policijske torture koja se vrši nad građanima koji traže pavdu za ubijenog Davida Dragičevića.

Dalida Burzić

Slučaj ubistva Dženana Memića

Glavna tužiteljica Tužilaštva Kantona Sarajevo Dalida Burzić na sjednici Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV) imenovana je za sudiju Suda Bosne i Hercegovine. Imenovana je na ovu poziciju dok je disciplinski postupak protiv nje zbog slučaja ubistva Dženana Memića bio u toku.

Milan Tegeltija, predsjednik VSTV, rekao je kako se prilikom izbora Burzićeve na ovu funkciju rukovodilo isključivo činjenicama.

U ime tih činjenica, Tegeltija se oglasio na Facebooku:

"Kao čovjek, imam puno razumijevanje za svu bol, tugu i ogorčenost gospodina Memića i zbog toga ne mogu da mu zamjerim na teškim riječima i kvalifikacijama prema meni i prema VSTV-u kao instituciji. Međutim, kao predsjednik VSTV-a, ni ja ni drugi članovi VSTV-a, prilikom izbora sudija i

tužilaca, nemamo pravo da se rukovodimo osjećanjima ili empatijom, nego isključivo dokazanim činjenicama".

„Naglašavam da je VSTV-u u trenutku odlučivanja bila poznata i odluka disciplinske komisije u pomenutom disciplinskom postupku”, napisao je Tegetlija.

Odlukom Prvostepene disciplinske komisije Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine od 12. februara disciplinska tužba protiv glavne tužiteljice Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo Dalide Burzić je odbijena. Odluka Prvostepene disciplinske komisije VSTV-a BiH nije konačna i protiv ove odluke može se izjaviti žalba Drugostepenoj disciplinskoj komisiji VSTV-a BiH.

Dženan Memić

Prema Ružici Jukić, potpredsjednici VSTV, izbor Burzićeve za sudiju Suda BiH je posve opravdan, jer VSTV ima već takvu praksu da tokom disciplinskih postupaka imenuje sudije i tužioce, a i porodica Memić bi trebala biti zadovoljna što Burzićeva više neće biti na poziciji tužiteljice, gdje je, kako kaže, imala ogromnu moć već će sada raditi “u prvostepenom sudu”, a to nije nikakva nagrada.

Ako bismo se zaista rukovodili samo činjenicama onda bi stvari izgledale ovako. Ubistvo je krivično djelo i po zakonu, oštećenog, u ovom slučaju pokojnog Dženana Memića, zastupa tužilaštvo.

Dalida Burzić prvo je smatrala da je smrt Memića nastupila usljed saobraćajne nesreće, potom se predomislila pa je slučaj okarakterisala kao ubistvo, da bi se ponovo predomislila i vratila se saobraćajnoj nesreći.

Tužilaštvo, čija je glavna tužiteljica bila Dalida Burzić, ušlo je u postupak sa nizom materijalnih dokaza i osumnjičenima koji su priznali da su vozili kombi koji je usmrtio Memića. Kada imate priznanje počinitelja krivičnog djela potkrijepljeno materijalnim dokazima, teško možete izgubiti postupak. Dalidi Burzić je to uspjelo. Naime, Kantonalni sud u Sarajevu donio je prvostepenu presudu kojom su počinioci djela

oslobođeni.

U svakoj demokratskoj državi tužiteljica bi nakon ovakvog fijaska dala ostavku, bez obzira što se radi o prvostepenoj presudi, jer je tužilaštvo slučaj postavilo tako da ga je druga strana doslovno rasturila. I ne samo dala ostavku, mogla bi biti sretna da ostatak karijere provede u sudskoj pisarnici, jer država ne voli da gubi, jer kad država gubi onda građani gube povjerenje u pravosuđe, jer sudski postupci koštaju i jer to plaćaju poreski obveznici, odnosno građani.

Ali mi imamo mafijašku državu u kojoj se tužiteljica koja izgubi slučaj u kome su okrivljeni priznali djelo ne „šutne“ u pisarnicu, nego unaprijedi u sudiju i to najvišeg suda u državi. Tamo će biti mirna i zaštićena kao polarni medvjed. Jer, Dalida Burzić zaslužuje nagradu za montirani proces. Neko drugi moraće da izađe na crtu Dženanovom ocu Murizu Memiću i njegovom advokatu Ifetu Feragetu.

Slučaj ubistva Davida Dragičevića

Iako se inspektor Miloš Bandić pominje u prijetnjama novinaru Ivanu Begiću, a snimak prijetnji je pokušao na zasjedanju Narodne skupštine RS da pusti poslanik Draško Stanivuković, ovaj slučaj ne može se posmatrati izvan konteksta ubistva Davida Dragičevića.

Ivan Begić

Višemjesečna svakodnevna okupljanja porodice ubijenog Dragičevića, aktivista grupe Pravda za Davida i građana Banjaluke eskalirala su na katolički Božić kada su uhapšeni roditelji ubijenog mladića, Davor Dragičević i Suzana Radanović, a policija primijenila silu prema građanima koji su mirno stajali na trgu. Hapšenja i maltretiranja građana nastavljena su i nakon Božića i traju sve do danas. Davor Dragičević morao je da napusti BiH zbog straha da ga policija namjerava likvidirati. Tokom „krvavog Božića“ privođeni su i Ivan Begić i Draško Stanivuković.

Kada je 12. i 13. februara Ivan Begić ponovo priveden u policiju nastao je i sporni snimak inspektora Miloša. Unutrašnja kontrola Službe za zaštitu integriteta i zakonitosti u radu MUP-a Republike Srpske priznala je da se na snimku čuje glas policijskog službenika i informisala javnost kako će protiv "istog biti pokrenut disciplinski postupak".

U istom saopštenju, MUP RS konstatuje da se na snimku ne čuju prijetnje, već samo bahato i neprofesionalno ponašanje policijskog službenika. Dakle, prije nego je disciplinski postupak pokrenut mi znamo njegov ishod, "samo bahato i neprofesionalno".

Jer, inspektor Milan Bandić je tako navikao, još od vremena kada je saslušavao Milana Vukelića radi krivičnog djela "ugrožavanja sigurnosti". Onog istog Milana Vukelića koji je ubijen 2007. godine u eksploziji podmetnutoj ispod automobila kojim je upravljao, u neposrednoj blizini zgrade u kojoj je sjedište Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Ubistvo Vukelića još nije riješeno.

Istraga o ubistvu Davida Dragičevića stoji na mjestu iako njegovi roditelji i njihov advokat Ifet Feraget tvrde da tužilaštvo ima sve potrebne dokaze za pokretanje postupka.

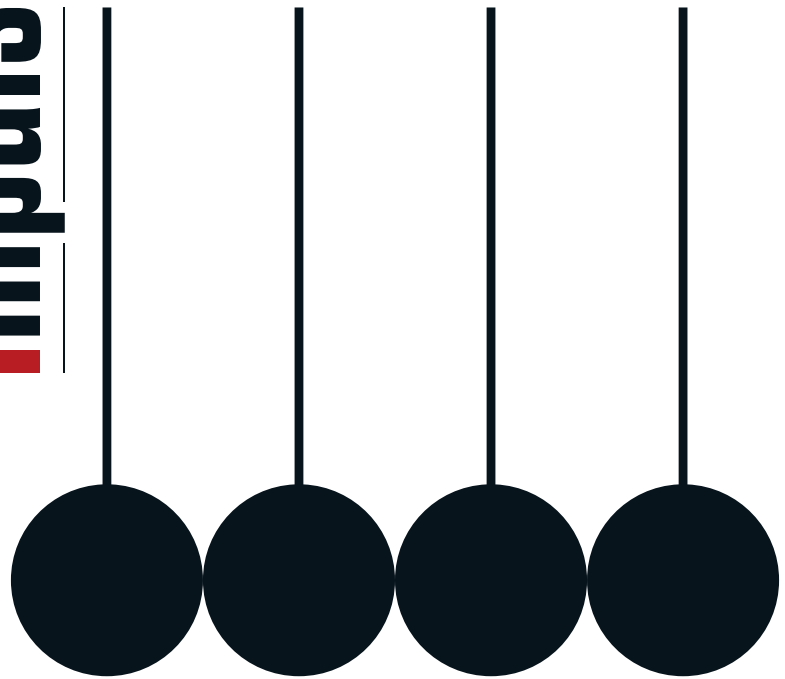
U montiranu policijsku verziju slučaja po kojoj je David Dragičević 17. marta prošle godine izašao u grad, malo pio, malo se drogirao, malo se potukao, pa kad je krenuo kući kupio pitu, pojeo je, obio kuću iz koje je ukrao novac, laptop i ključeve od te kuće, a onda skočio u rječicu Crkvenu teško da neko još vjeruje, osim ministra Dragana Lukača.

Lukač nikada nije zvanično osporio verziju koju je policija iznijela na press- konferenciji 26. marta 2018. godine. Samo je dopunio novim okolnostima i svjedocima.

Ova dva slučaja najbolji su primjeri da u ovoj državi više ne možemo govoriti ni o korupciji, već o privatizaciji državnih institucija, posebno policije i pravosuđa, radi zaštite mafijaških kartela koje čine pojedini političari i njima bliski tajkuni. To više nije sistem koji je moguće reformisati, tu ne pomažu smjernice i upitnici, to je mafija koja ima svoje nalogodavce i izvršioce. A zna se kako se obračunava sa mafijom.

David Dragičević

Maja Bjelajac: **Eko-toplana - kako se "prisilnim" grijanjem štiti privatni interes**

U osnivanju i poslovanju banjalučke Eko-toplane mnogo je elemenata koji ukazuju na korupciju – smatra veliki broj Banjalučana koji masovno odbijaju usluge ove firme. Pojedine nevladine organizacije i udruženja potvrđuju da je korupcija u Eko-toplani evidentna iz činjenice da su odluke vladajuće većine u banjalučkoj skupštini pogodovala privatniku, a ne građanima. Njih su, naprotiv, dovele u nepovoljan položaj. Ogorčeni Banjalučani tvrde da su sa novom Eko-toplanom dobili skuplje i lošije grijanje, a izgubili mogućnost da se isključe sa sistema, uvedeni su im fiksni troškovi, a cijenu grijanja formira toplana bez ikakvog regulatora.

Fotoreporter: Miomir Jakovljević - Anadolu Agency

Pajo Lukić iz banjalučkog naselja Starčevica vratio je ugovore Eko-toplani i ne namjerava koristiti njihove usluge. On spada u grupu potrošača koji imaju ugrađene kalorimetre i kojima je gradska vlast nametnula distributivne troškove, preko onih koje plaćaju po utrošenoj toplotnoj energiji. "Računica je vrlo prosta", objašnjava Lukić. "U stanu od pedesetak kvadrata u sezoni potrošimo oko 2,5 MWh toplotne energije, što je oko 350 maraka. Novim nametom od 37 pfenigna, grijanje nas izade skuplje 70 odsto, što znači 250 maraka više", kaže ovaj Banjalučanin i tvrdi da neće plaćati skupu i nekvalitetnu uslugu. Objlašnja da je pisao prigovor na svaki račun, ali je od Eko-toplane dobio tipski odgovor u kojem se ta firma poziva na skupštinske odluke, najbrajajući šta je sve potrebno potrošaču da bi se isključio sa toplifikacione mreže.

Gradska skupština usvojila je u januaru set odluka kojima je trebalo biti riješeno pitanje grijanja u gradu. Usvojene su odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, o tarifnom sistemu, te odluka o povjeravanju obavljanja komunalne djelatnosti.

"Današnja sjednica je finale posla koji radimo nešto manje od godinu dana i u rekordnom roku uspijevamo riješiti problem gradskog grijanja", rekao je tada gradonačelnik Banjaluke Igor Radojičić. Ali se ispostavilo da je situacija sasvim suprotna.

Odluke su izazvale ogroman revolt građana jer su, kako tvrde, usmjerene na zaštitu privatnika, odnosno Eko-toplane, a ne potrošača.

Zboga toga su Banjalučani uputili stotine prigovora advokatskim kancelarijama, nevladinim organizacijama i udruženjima potrošača, odbijajući "nametnute" usluge nove Eko-toplane.

Inicijativa pred Ustavnim sudom

O problemu zaštite potrošača u slučaju Eko-toplane treba da se izjasni i Ustavni sud Republike Srpske. Organizacija Transparency International BiH (TI BiH) podnijela je još u februaru inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti Odluke Skupštine grada Banjaluka o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije.

Udruženje za borbu protiv korupcije
Transparency International u BiH
Brog registra u Ministarstvu pravde BiH: UP08-07-1616/11

Datum: 21.02.2018.
Broj: 02-04 (3669)

Udruženje za borbu protiv korupcije
Transparency International u BiH
Sjedište:
Adresa: Galeva 2, 78000 Banja Luka
Fax: 051 216 369;
Tel: 051 216 928; 051 224 520; 224 521
Kancelarija u Sarajevu:
Mula Mustafe Baševića 9/1
71000 Sarajevo
Tel: 033 220 049 Fax: 033 220 047
Web: www.ti-bih.org
E-mail: center@ti-bih.org

Ustavni sud Republike Srpske
Kralja Alfonsa XIII broj 11
78000 Banja Luka

U skladu sa članom 4. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske podnosimo:

INICIJATIVU

za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti članova 22, 28, 55 i 63. Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije („Službeni glasnik Grada Banjaluka“ br. 2/18“)

OBRAZLOŽENJE

Naša organizacija se obraća Ustavnom sudu Republike Srpske sa inicijativom za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 22. stav (1) i stav (4) tačka b), člana 28., člana 55. i člana 63. Odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije (u daljem tekstu Odluka), smatrajući da su iste nesaglasne sa čl. 9a i 16. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik RS“ broj 124/11 i 100/17), čl. 47. stav (5), čl. 51 i 52. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“ br. 6/12, 63/14 i 18/17), članom 29. Zakona o održavanju zgrada („Službeni glasnik RS“ br. 101/11) i Zakonom o obligacionim odnosima. Oporovane odredbe Odluke nisu u saglasnosti sa tačkom 6. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske kojim je zamijenjen član 68. Ustava, članom 5, članom 69, članom 102, kao i članom 108. Ustava.

„Član 22. glasi:

(1) Korisnik usluge se ne može izdvojiti iz centralnog toplifikacionog sistema (u daljem tekstu isključiti) bez saglasnosti ostalih korisnika u objektu i davalaca usluge. Takođe, stavom (4) tačka b) istog člana se predviđa kao preduslov za izdavanje iz toplifikacionog sistema saglasnost svih stanara Zajednice etažnih vlasnika.

Navedene odredbe člana 22. Odluke nisu u skladu sa odredbama članova 9a i 16. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik RS“ broj 124/11 i 100/17), odredbama člana 47. stav (5) Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“ br. 6/12, 63/14 i 18/17), te članom 29. Zakona o održavanju zgrada („Službeni glasnik RS“ br. 101/11) što ga čini neustavnim sa slanošću člana 108. Ustava Republike Srpske.

Naime, članom 9a Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano sljedeće:

(1) Korisnik komunalne usluge koristi komunalne usluge koje je jedinica lokalne samouprave organizovala na svom području u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, korisnik komunalne usluge može se na njegov zahtjev odobriti da ne koristi neku komunalnu uslugu ili prestanak njenog korišćenja, odnosno korisnik ima pravo na raskid ugovora ako davalac te usluge ne može obezbijediti propisani kvalitet, ako tehničke karakteristike sistema ne omogućavaju njeno korišćenje ili ako za korisnika postoje bolja tehnička i ekonomski povoljnija rješenja, pod uslovom da to ne škodi drugim korisnicima, vodeći računa o mjerama iz člana 5. ovog zakona.

Transparency prigovor

"Građani nam se i dalje javljaju i pitaju za našu inicijativu prema Ustavnom sudu. Većinu zanima kako da se isključe sa sistema centralnog grijanja", potvrđuje Uglješa Vuković, istraživač-analitičar u TI BiH. Stav te organizacije je, između ostalog, da se spornim odredbama Odluke nezakonito i protivno Ustavu propisuju uslovi za isključenje sa toplifikacione mreže.

Odlukom je predviđeno da korisnici, ako žele da se isključe, moraju pribaviti saglasnost svih etažnih vlasnika. Čak i oni koji su se ranije isključili biće pozvani na zaključenje ugovora o korištenju toplotne energije i priključenju na sistem – osim ako obezbijede pomenutu saglasnost i to uz notarski ovjerene potpise etažnih vlasnika.

Banjalučane su posebno razbjesnili distributivni troškovi na računima koje treba da plaćaju i oni koji su isključeni iz grijanja. Samo u Advokatsku kancelariju Lakić stiglo je oko stotinu prigovora adresiranih na Eko-toplanu. "Osim toga što treba da plaćaju energiju koja im se ne isporučuje, građani nam se obraćaju i zbog činjenice da su dobili račune od nove toplane s kojom nisu sklopili nikakav ugovor", kaže advokatica Vanja V. Lakić.

Građane takođe interesuje odakle Eko-toplani njihovi lični podaci koji su zakonom zaštićeni. "Pojedini žele podnijeti prijave Agenciji za zaštitu ličnih podataka. Pretpostavljaju da je te podatke dostavila stara toplana, što je takođe u suprotnosti sa zakonom", kaže advokatica Vanja V. Lakić.

"Prisila" umjesto kvaliteta

Uz svu podršku većine u gradskoj skupštini, Eko-toplana nije uspijevala tokom sezone grijati Banjaluku kako treba. Grijanje je bilo loše, iako je nova toplana iznajmila postrojenja od stare, a u februaru i martu grijala pretežno na mazut.

Korupciju u priči o Eko-toplani među prvima su prepoznali opozicionari u gradskoj skupštini, odbornici partije Sloboda. Početkom marta podnijeli su dvije tužbe protiv Skupštine grada Banjaluka - za poništenje odluke o tarifnom sistemu i odluke o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje energije.

"Očekujemo da će te odluke biti poništene, jer su one u sukobu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, Zakonom o svojinskim pravima, Zakonom o zaštiti potrošača, ali i u sukobu sa Ustavom", rekao je predsjednik Slobode Budimir Balaban.

Tužbama se traži poništenje spornih odluka, jer se njima predviđa plaćanje toplotne energije kada se ona ne isporučuje, način obračuna utrošene energije po distributivnim troškovima i instalisanoj snazi, kao i pravo isporučioaca da u svako doba noći i dana može bez bilo čijeg odobrenja da uđe u stan ili poslovni prostor i provjeri stanje instalacija.

"Zašto se građani odlukama 'prisiljavaju' da budu korisnici nove toplane umjesto da se privuku kvalitetom usluga?", pita Budimir Balaban i zaključuje "vjerovatno zbog toga što se već zna da će se lošiji kvalitet grijanja i visoke cijene morati osigurati 'prisilom'."

«Ne plaćajte račune bez ugovora»

Predstavnici gradskih odbora partija Saveza za promjene apelovali su zbog toga na građane Banjaluke da ne postoji pravni osnov za plaćanje računa Eko-toplani ukoliko sa njom nisu potpisali ugovor o isporuci toplotne energije. Na okruglom stolu održanom u martu opozicija je zaključila, između ostalog i da cijenu toplotne energije mora utvrđivati i odobravati regulatorni organ ili nadležna agencija.

Ubrzo je stigao i odgovor prvog čovjeka gradske uprave Igora Radojičića koji je odluke o grijanju i Eko-toplani ocijenio "hrabrim i neminovnim potezom" tvrdeći da bi u suprotnom 20.000 korisnika ostalo bez grijanja i da bi nastala humanitarna katastrofa. Gradonačelnik se, međutim, nije izjasnio koliko hiljada korisnika će ostati bez grijanja, jer ne žele da plaćaju skupu i lošu uslugu, kao ni da im se uskraćuju osnovna potrošačka prava.

"Građani znaju da ako ne plate račun za telefon da će im biti isključen, a ista stvar je i sa strujom, vodom i grijanjem", rekao je Radojičić, zaboravljajući na činjenicu da zapravo ogroman broj građana i želi da se isključi sa grijanja.

Inicijativu pokrenutu pred Ustavnim sudom u vezi sa setom odluka o grijanju ocijenio je dobrom istakavši da se grad i vodio praksom Ustavnog suda u izradi spornih odluka. "Drago mi je da se taj postupak uradi i završi kako bi se začepila usta svima koji pričaju razne gluposti u vezi sa tim", rekao je gradonačelnik Banjaluke nakon čega mu je opozicija zamjerila da prejudicira odluku Ustavnog suda i vrši određeni pritisak na tu instituciju.

Da će pravosuđe Republike Srpske imati pune ruke posla na temu Eko- toplane svjedoče ne samo brojni prigovori građana već brojne nepravilnosti koje prate cijelu priču od početka. Grad Banjaluka i kompanija IEE d. o. o. potpisali su u

maju 2017. ugovor o strateškom partnerstvu i osnivanju preduzeća "Eko-toplane", ali postupak o javno-privatnom partnerstvu nikada nije vođen. U organizaciji Transparency International BiH smatraju da se formiranjem Eko-toplana zakonski izbjeglo javno-privatno partnerstvo samo kako bi se proizvodnja i distribucija toplotne energije prenijela u većinsko privatno vlasništvo.

Grad Banjaluka uložio je oko 16 miliona maraka (49 odsto), a IEE d. o. o. trebalo je da uloži 51 odsto u opremu zajedničkog preduzeća. Javnost, međutim, ni do danas nije upoznata šta je ova kompanija uložila niti na šta je potrošila budžetski novac koji je grad uložio.

Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji javnog preduzeća Toplana a. d. Banjaluka sa privrednim društvom Eko-toplane Banjaluka d. o. o. takođe nikada nije objelodanjen.

Priča o Eko-toplani, stoga, ima velike šanse da uđe na "Top-listu" pet najvećih banjalučkih koruptivnih afera. "Prisilno" grijanje mlakim radijatorima, stoga, obećava vruću sezonu gradskim vlastima. Na potezu su pravosudni organi.

Milkica Milojević: **Kako Željeznice RS pljačkaju građane**

Ne dolaze na posao, a primaju platu, čak i dok su u zatvoru!

Mladen Panić (25), sin direktora Sektora za vuču vozova u Željeznicama RS, sedam i po mjeseci je u ovom preduzeću bio "zaposlen" i uredno primao platu, iako na posao nije dolazio, a nije ni mogao dolaziti, jer je sve to vrijeme bio – u zatvoru. Dok je Mladen služio kaznu, zato što je skrivio saobraćajnu nesreću u kojoj je jedan mladić poginuo, na poslu ga je "pokrivao" i jedno vrijeme mu čak uredno pisao "osmice" u šihtericu, njegov kum i šef Mirko Ostojić. Ostojića je, opet, pokrivao njegov šef, a Mladenov otac, direktor sektora Novo Ostojić.

Ovaj skandal, koji je nedavno otkrio Centar za istraživačko novinarstvo CIN, samo je potvrda prakse koja u Željeznicama RS funkcioniše već godinama: da u ŽRS ima na desetine, a možda i stotine radnika, koji se godinama vode kao zaposleni, a na posao ne dolaze, odavno je javna tajna.

I sve bi to bilo u redu da je u pitanju privatna firma i da vlasnik te firme troši svoj sopstveni novac na plate fantomskim radnicima. Ali, nije tako. Željeznice RS su akcionarsko društvo u gotovo stooostotnom vlasništvu Republike Srpske i najveći gubitaš u Srpskoj, sa više od 115 miliona KM akumuliranog gubitka. Svake godine poreski obveznici RS iz budžeta Željeznici daju 25 miliona KM subvencije. I to nije sve. Građani otplaćuju i milionske kredite ovog gubitka, a dobar dio tog novca ide na "peglanje" minusa nastalih upravo zbog –

viška radnika. Sa maksimalnih 3.600 zaposlenih, broj radnika ŽRS je u poslednjih nekoliko mjeseci sveden na oko 2.400, ali i taj "podvig" je plaćen s leđa građana RS. Naime, smanjenje broja radnika dio je procesa restrukturiranja Željeznica RS, a za to restrukturiranje uzet je kredit od Svjetske banke u iznosu od 100 miliona KM. Taj će kredit u naredne 32 godine vraćati Željeznice RS, odnosno budžet RS, što će reći, opet, građani RS.

Da je slučaj Panić, s početka naše priče, samo jedan od mnogih, potvrdio je pred kamerom lično Novo Panić, direktor sektora i otac radnika - zatvorenika.

Ovakvih situacija je, vjerovatno, bilo i prije u Željeznicama RS, samo što je ovaj slučaj sad izašao na vidjelo – rekao je Panić stariji. U prevodu: mnogi su varali, ali nas su, eto, uhvatili!

I izvršni direktor Poslova za operacije ŽRS, Dragan Subašić, javno je rekao da "takvih ima dosta!" I sindikalci su to ponavljali godinama. I šta? Ništa.

Donedavni generalni direktor Željeznica RS Dragan Savanović, koji se nakon smjene samo pomjerio u susjednu kancelariju, u fotelju pomoćnika generalnog, iz koje, kako tvrde neki poznavaoци prilika, i danas "vuče konce", čitav ovaj problem svodi na odnose "ja tebi – ti meni" na nivou šefova službi i sektora. Ipak, dovoljno je samo malo zaviriti u istoriju Željeznica RS i sabrati dva i dva, pa shvatiti da problem traje decenijama i da je kreiran s vrha – takoreći kao poslovna politika Željeznica RS. Broj zaposlenih u ŽRS je godinama rastao, direktori i patije na vlasti su od toga imali korist, ali za svu tu armiju zaposlenih, nije bilo lako naći istinskog posla.

Potvrdio je to i Sreten Telebak, generalni direktor Željeznica RS od 2001. do 2006. godine. Za njegovog mandata broj zaposlenih u ŽRS je prvi put dostigao cifru od 3.600 radnika.

-Među njima je bilo i oko hiljadu izbjeglica i ratnih vojnih invalida, koji nisu dolazili na posao, ali su primali minimalnu platu. Ko god je zakukao da mu fali godinu – dvije do penzije, primili smo ga – rekao je ranije Telebak i dodao da je "sve bilo po zakonu" i da je u redu što je je željeznica u njegovo doba bila ne samo preduzeće, nego i "socijalna ustanova".

Telebak je jedini generalni direktor Željeznica RS, koji je završio u zatvoru, ali ne zbog fantomskog zapošljavanja, nego zbog zloupotrebe službenog položaja teškog 260.000 KM. Telebak je tvrdio da je taj sudski proces bio politički motivisan. Njegov saradnik, koji je priznao krivicu i pristao da bude ključni svjedok u procesu, izvršio je samoubistvo.

Kupovinu socijalnog mira prekomjernim zapošljavanjem u Željeznicama nastavili su i Telebakovi nasljednici. Partije, koje su ih postavljale na direktorske pozicije, koristile su to zapošljavanje kao rezervoar glasova na izborima. Tako je Stojan Lazarević (SNSD), 2006. godine, nakon samo nekoliko mjeseci na direktorskoj poziciji u Željeznicama, osvojio za svoju stranku oko 8.000 glasova.

Njegov tada partijski drug Petko Stanojević je bio direktor Željeznica RS od 2007. do 2010. godine i za to vrijeme je broj zaposlenih doveo do rekordnih 3.660 radnika. Iz direktorske je uskočio pravo u poslaničku fotelju. Sebi i svojoj stranci je donio skoro 10.000 glasova. Za njegovog mandata se pričalo da je "na posao u Željeznice primao čitava sela".

Nakon svega aktuelni v.d. generalnog direktora Željeznica RS, Zoran Ilinčić ne spori da u ŽRS ima radnika koji ne dolaze na posao a primaju platu, ali na pitanje koliko je takvih

odgovora da ne zna, jer da zna, tvrdi "kaznio bi i njih i one koji im to omogućavaju". Ipak, bar za sada, otac i sin Panić, koji su uhvaćeni u prevari, nisu kažnjeni. Oni "koji su im to omogućili" dobili su "žestoke" kazne: jedan pismenu opomenu, a drugi odbijanje po deset odsto od dvije plate!

A direktor poziva radnike da vade kestenje iz vatre.

- Ne mogu vjerovati da gledaju kako njihov kolega ne dolazi na posao i tako vara i preduzeće i druge radnike, a da to ne prijave – poručio je Ilinčić.

E, ne mogu ni građani RS vjerovati na šta bacaju svoj novac i kakve sitne i krupne uhljebe vuku na svojim leđima!

Muhamed Kovačević: **Pljačka Stojčevca i trgovina hrasničkim Srbima**

Stojčevac

Stojčevac će svoju završnu slavu doživjeti 6. maja 1991 godine, kada će tu biti organiziran (posljedni put u BiH) jugoslovenski samit, koji je okupio sve predsjednike tadašnje nam države. Ostat će zauvijek zapisan podatak da će tadašnja republička vlada tražiti od savezne vrhovne vlade da se izmire troškovi tog teferića, prije svega prema komunalnim preduzećima, čiji su se zahtjevi za nadoknadu rada mjerili u stotinama hiljada tadašnjih dinara.

Uvod

Sarajevsko izletište Stojčevac se nalazi pod planinom Igman, u neposrednoj blizini vrela Bosne. Privatno zemljište, koje su komunisti nakon drugog svjetskog rata konfiskovali i od njega napravili elitno odmaralište, koje je sadržavalo objekat pod nazivom „Titina vila“, u kojem je boravio i sam maršal, sada već davne 1967 godine. Pored dotične vile nalazio se i ekluzivni restoran, tik uz jezero, kao i kasnijem periodu također ekluzivna kockarnica. No, ono što malo ljudi zna, jeste upravo to da je kompleks Stojčevac posjedovao podzemna skladišta, kao i mrežu podzemnih tunela, koja su povezivala to mjesto s izvorištem vrela Bosne, ali i s izlazom na Babin dol, u podnožje planine Bjelašnice. Stojčevac će svoju završnu slavu doživjeti 6. maja 1991 godine, kada će tu biti organiziran (posljedni put u BiH) jugoslovenski samit, koji je okupio sve predsjednike tadašnje nam države. Ostat će zauvijek zapisan podatak da će tadašnja republička vlada tražiti od savezne vrhovne vlade da se izmire troškovi tog teferića, prije svega prema komunalnim preduzećima, čiji su se zahtjevi za nadoknadu rada mjerili u stotinama hiljada tadašnjih dinara.

Osvajanje i pljačka Stojčevca

Nakon tragičnih događaja i početka granatiranja grada od strane Jugoslovenske narodne armije (JNA), početkom maja 1992 godine, snage UN-a i međunarodnih snaga, odlučile su zauzeti pozicije na već utvrđenim linijama razgraničenja u sarajevskom naselju Ilidža, kako bi vršili opservaciju i davali izvještaje o stanju na terenu. No, oni se tu nisu zadržali

dugo, a do dan-danas nije preciziran tačan datum njihovog izlaska sa Stojčevca, koji je bio dogovorena tampon-zona razdvajanja između tadašnjih srpskih i muslimanskih snaga na dijelu teritorije Ilidže. Ipak, odmah nakon izlaska UN-ovih snaga sa područja Stojčevca, na isto to područje sa svojim ljudima ulazi Nail Lokvančić, poznatiji kao Šaja. Nakon što su uvidjeli stanje i ukopali vojne linije, krenulo se sa sistematičnom pljačkom skladišta i objekata u Stojčevcu, čiji je glavni organizator bio upravo dotični Nail Lokvančić, zajedno sa dijelom stanovništva mjesne zajednice Hrasnica 2, te sa grupom tadašnjih mladića, na čijem je čelu bio Šemso Barlov.

Nail Lokvančić

Prema zvaničnom izvještaju bezbjednjaka 104. motorizovane brigade, kao i načelnika civilne policije, sačinjenom 29. septembra 1992. godine iz Stojčevca je bilo otuđeno :

- **30.000 kg zamrznutog crvenog mesa**
- **300 kartona škotskog viskija, izuzetne kvalitete**
- **2000 komada odjevnih deka za djecu i odrasle**
- **1 000 paketa konzerviranog mesa**
- **unikatni likovni radovi eminentnih jugoslovenskih slikara**
- **unikatno, ručno rađeno posuđe kao i pribori za jelo u zlatnoj i srebrenoj kombinaciji**
- **unikatni, ručno rađeni stilski namještaj**

Sva otuđena prehrabrena roba i ostali artikli bili su smješteni u kući sadašnjeg aktuelnog načelnika općine Ilidža - Senaida Memića, u dijelu Hrasnice koji se zove Ruževik, odakle se dalje njima trgovalo i švercovalo. Nakon što je iz Stojčevca otuđeno sve što se moglo otuđiti, na samostalnu inicijativu Nail Lokvančić je organizovao paljevinu svih objekata na Stojčevcu, čiji devastirani izgled nije promijenjen ni do današnjih dana.

Samostalni logističar i trgovac zarobljenih srpskih civila

Zahvaljujući svom pedigreu kao osobe sklone konfliktima i kriminalnim radnjama, Nail Lokvančić je stekao ugled žestokog momka, koji je imao protekciju vojnih vlasti ratne općine Ilidža. Posebno se to odnosi na period komandovanja Fikreta Prevljaka, koji je baš kao i Lokvančić bio sklon kriminalnim aktivnostima raznih vrsta, ali u mnogo većem obimu, stoga mu Šaja (Nail) Lokvančić nije predstavljao prijetnju, tako da je na sceni bila međusobna tolerancija. Zahvaljući tome, Šaja je skupa sa svojom desnom rukom i pomoćnikom S. Dedovićem uživao u obilatostima logističkog centra tokom cijelog rata, kao i nesmetanog prolaza Igmanskim putem, ali kasnije i kroz tunel DB. Ipak, pored svega navedenog, Šaja Lokvančić će skupa sa svojom suprugom Dobrilom, zatim Ademom Zoljom i preminulim Hamidom Lokvančićem imati sramnu ulogu u prebacivanju zarobljenih hrasničkih Srba za novac na teritoriju tadašnjih srpskih snaga u Vojkovićima.

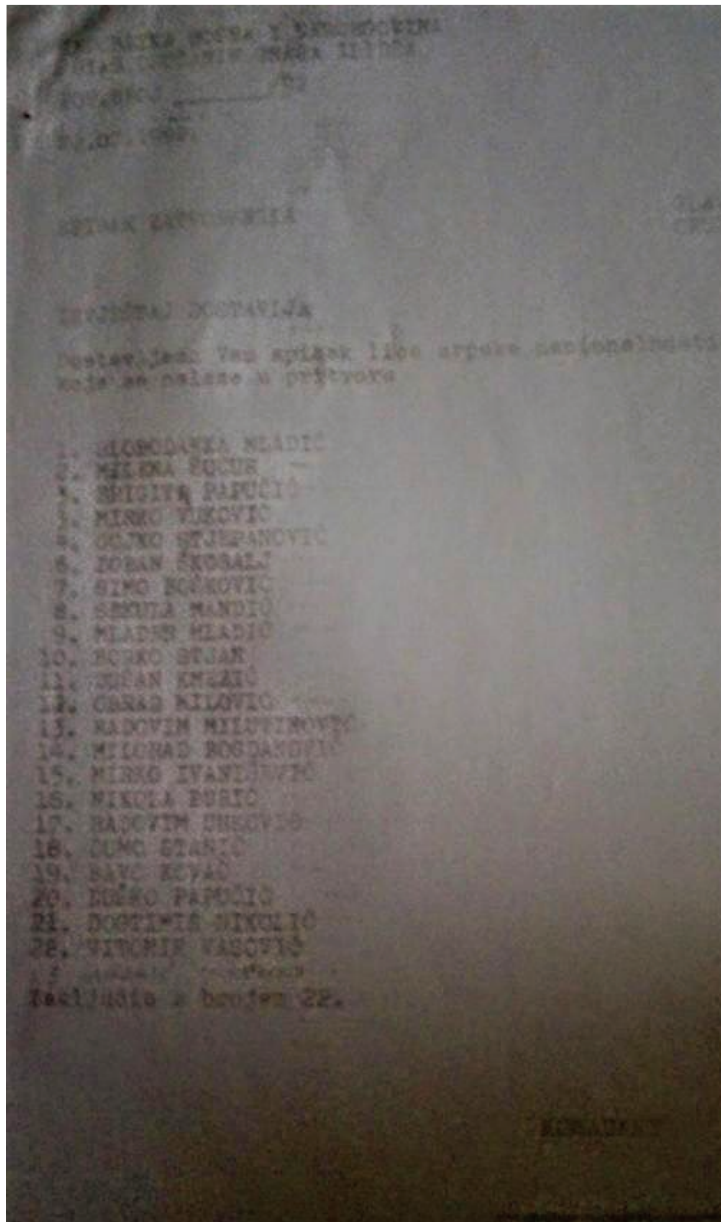
Posebno se to odnosi na slučajeve Sekule Mandića, bliskog člana porodice Momčila Mandića, ratnog ministra u vladi Republike Srpske, zatim Save Kovača, bliskog člana porodice Tomislava Tome Kovača, ratnog načelnika policije srpskog dijela Ilidže, a sve će se zaključiti majkom i sinom Mladić (Slobodankom i Mladenom), članovima porodice nikog drugog do samog ratnog zločinca Ratka Mladića! Sva navedena lica su uz novčanu naknadu u kasnim noćnim satima prebacivana preko tampon-zone koja se nalazila u fabrici motora između mjesnih zajednica Grlica, koju su držali Srbi, i Hrasnice I, koju su držali Muslimani. Svako navedeno puštanje je bilo obilato naplaćeno u tadašnjim njemačkim markama.

Prekriženi heroj u lažiranoj historiji

Ako ste mislili da je ratni lola Šaja Lokvančić i danas strah i trepet Hrasnice i osoba koja kontroliše procese u općini Ilidža – grdno ste se prevarili!

Naime, dolaskom na čelo općine Senaida Memića, istog onog Senaida Memića u čijoj se kući držala ukradena roba sa Stojčevca, ali i donirano naružanje koje je preprodavano, počeo je proces promjene historijskih događaja na općini Ilidža, sa posebnim naglaskom na ušminkavanje ratnih zločina, silovanja i teškog kriminala koji se dešavao pod

pokroviteljskom komande I04. tadašnje motorizovane, sadašnje viteške brigade.

Vođa tog procesa je presuđeni ubica i bivši komadant I04. motorizovane brigade Emir Redžović, koji je zahvaljujući općinskom vijeću Ilidža, čiju većinu predstavlja stranka SDA, postao zaslužni građanin općine Ilidža! I kao takav, on sada obnaša dužnost predsjednika udruženja Četvrte viteške brigade, čiji je glavni cilj isisavanje desetina hiljada maraka općinskog budžeta zarad prekrojavanja historijskih događaja, odnosno pokušaja zataškavanja svih zlodjela, u kojima je i sam Redžović bio akter. U tom procesu, jedan od onih koji je platio najveću cijenu je upravo Šaja Lokvančić, jer su njemu oduzete sve zasluge koje je neosporno imao na području Stojčevca u sprečavanju paravojnih srpskih jedinica, kao što su Beli orlovi i Arkanovci, da vrše klanja muslimanskog stanovništva u tom dijelu Hrasnice. Zato, istine radi, treba naglasiti da iako je Nail Lokvančić, zvan Šaja, imao svojih negativnih djela, za koja bi trebalo i krivično da odgovara, ona ipak nisu bila toliko izražena i čak su nemjerljiva u odnosu na djela premlaćivanja, mučenja, silovanja i ubistava hrasničkih Srba i Bošnjaka, čiji su glavni organizatori, akteri i zataškivači bili: Fikret Prevljak, Emir Redžović, Vahid Aladžuz i Mujo Bešić.

SKLONIŠTA

Igman ništa ne krije

Odgovorni iz Opštine Ilidža, ukoliko ih interesuje izgled, vlasništvo, namjena i slično vezano za sklonište koje se nalazi podno Igmana u Stojčevcu, mogu redovnom procedurom da se o tome informišu, a ne preko mas-medija, kažu u republičkim organima

Nakon tvrdnji odgovornih ljudi iz opštine Ilidža da ništa ne znaju o skloništu, u okviru kompleksa Stojčevac te izjave predsjednika SO Ilidža **Huseina Mahmutovića** da bi želio znati o kakvom skloništu je riječ, te kod koga su ključevi i mogu li se oni njima predati kako bi se u slučaju potrebe tu mogao skloniti narod, bar sa užeg obližnjeg lokaliteta, istinu smo potražili u republičkim organima.

– Sklonište u Igmanu postoji. Za svako sklonište koje postoji tačno su određena lica (građani) koji bi, u slučaju potrebe, koristila ta skloništa. Sve je to isplanirano u odgovarajućim dokumentima planova odbrane. Za sklonište u objektu «Stojčevac» takođe su bila predviđena lica koja bi se sklanjala u njega. Naravno, radi se o licima koja bi se zatekla u objektu. Kapacitet skloništa je određen upravo u skladu sa brojem ljudi koji bi se mogli zateći u objektu – kaže **Munib Bisić**, pomoćnik ministra za narodnu odbranu u Republičkom ministarstvu.

Na naš upit koja bi to konkretno lica mogla biti da li iz neke određene institucije ili slično, odnosno ko bi se to mogao zateći u objektu, Bisić je, ne detaljizirajući, samo ponovio – «lica koja bi se tamo zatekla».

Savim je izvjesno, s obzirom na to da u opštini Ilidža ne znaju ni kod koga se ključevi nalaze, da tu u slučaju potrebe ne bi bilo evakuisano okolno stanovništvo, ili?

– Začuduje nas izjava odgovornih funkcionera u opštini Ilidža o tome da ništa ne znaju o pomenutom skloništu i o građanima koji bi ga koristili, a da predhodno ni na koji način nisu konsultovali nadležne republičke organe, niti su postavili bilo kakav upit u vezi s tim. Rješenje problematike sklanjanja ljudi mora se posmatrati u kontekstu ostvarivanja zakonitosti u ovoj oblasti. Odavno stoji

zakonska obaveza građana, preduzeća, općina i grada Sarajeva da osiguraju sklonište (kućna, blokovska, javna). Svi su nastojali da tu obavezu izbjegnju, računajući na to da skloništa neće trebati i da nemaju nikakvu funkciju. Sada, kad se pokazala opravdanost postojanja skloništa, treba se svako zapitati kuda su otišla sredstva za te namjene, a ne upirati prstom u one koji su svoje zakonske obaveze uredno izvršavali. Kada je građen objekat na Stojčevcu (kao striktno namjenski, zatvorenog tipa) izvršena je i obaveza izgradnje skloništa. Promjena namjene objekta iziskuje potrebu dogovaranja oko daljeg korištenja skloništa (naravno na uobičajen, korektan način, a ne preko mas-medija). U tom pravcu očekujemo inicijativu nadležnih općinskih organa – kaže **Munib Bisić**.

S obzirom na to da je sklonište zaključano, te da je za mnoge i dalje samo zagonetka, a da su nam u Republičkom sekretarijatu narodne odbrane rekli da se to sklonište ne može fotografisati, zamolili smo **Zulfikara Dževlana**, referenta za poslove narodne odbrane u Službi za zajedničke poslove SRBiH, da nešto поближе kaže o izgledu i održavanju ovog skloništa?

– Izvana ima dvoja obična vrata (izlazna i ulazna), bila su do prije Olimpijade željezna-rešetkasta, pa smo ih, da se ne bi stvarala pozornost posjetilaca na Stojčevcu, zakucali drvenim dasnama). Nikakva tajna nije. Što se tiče unutrašnjosti, to nije nikakvo posebno sklonište. Izgleda poput podzemnih hodnika ili tunela, ima filtroventilacione uređaje i osvijetljeno je, ali zbog vlage nedovoljno, a uopšte nije opremljeno – kaže **Zulfikar Dževlan** i dodaje da zaposleni iz službe u okviru redovnih djelatnosti obavljaju poslove održavanja skloništa.

Ja. GLUČINA

Gordana Katana: **Politička korupcija – nagrada za podobne**

Foto: RTV7

U aprilu ove godine urednik informativnog programa RTRS-a Siniša Mihailović, na prijedlog predsjedavajućeg Predsjedništva BiH i lidera SNSD-a Milorada Dodika, imenovan je za konzula BiH u Istanbulu. Iako nas imenovanja u diplomatsko – konzularnoj mreži BiH vrlo često već godinama neprijatno iznenaduju, u velikom dijelu javnosti BiH, pogotovo njenog entiteta RS, ovo je ocijenjeno kao vrhunac političkog cinizma.

Negativne reakcije na Mihailovićevo imenovanje nisu bile usmjerene zbog činjenice da se u diplomatiju „seli“ iz novinarske profesije. Jer, podsjetit ćemo da je Zlatko Dizdarević, bard bosanskohercegovačkog novinarstva, našu zemlju predstavljao u Jordanu. Ali Dizdarević je u diplomatiju, kao ambasador BiH, ušao sa sjanim obrazovanjem, poznavanjem nekoliko stranih jezika i biografijom bez ijedne mrlje.

Što se Mihailovića tiče, on nema niti jednu Dizdarevićevu osobinu. Prije svega, postavlja se pitanje kojim i kako stečenim obrazovanjem raspolaže? Naime, kada je 2013. godine imenovan za urednika informativno-političkog programa RTRS-a u kratkoj biografiji navedeno je da je diplomirani komunikolog. Komentarišući za NI brojne reakcije na svoje imenovanje kazao je: "Ja sam završio Međunarodne odnose, magistarski studij i radim kao novinar 22 godine na sastancima na kojima je malo ko u ovoj državi bio prisutan. Moglo bi se reći da imam prilično dobre osnove za takvo nešto". Iz ove samohvale da se zaključiti da je najbolja preporuka za bavljenje diplomatijom „prisustvo na sastancima na kojima je malo ko u državi bio prisutan“.

Dodao je Mihailović i da „ne vidi nijedan svoj rad na konto ili protiv bilo koje države, ni protiv Turske, niti da je neko nešto radio na tu temu na RTRS-u“. Ovakve tvrdnje ne čude, ima li se u vidu činjenica da većina onih koji se u BiH bave javnim poslom računaju da je kod građana kratko pamćenje. Pa, stoga valja podsjetiti na hajku koju je pod njegovom dirigentskom palicom u kontinuitetu od 2014. pa do konca 2017. godine vođena protiv Obrena Petrovića, gradonačelnika Doboja i u to vrijeme jednog od ključnih ljudi SDS-a. I to isključivo zbog dobre saradnje koju je ostvario s predstavnicima turskih nevladinih organizacija koje su nakon katastrofalnih majskih poplava 2014. godine, koje su

pogodile Doboj, pružale značajnu materijalnu pomoć tom gradu. Kada se Doboj priključio Zajednici turskih opština, organizaciji koja djeluje na bazi međusobne solidarnosti, Petrović je bio postavljen na stub srama. A u kontinuitetu dizanja međuetničkih tenzija i sijanja otvorene netrpeljivosti prema Turskoj, uredništvo informativnog programa RTRS-a dalo je svoj ogroman „doprinos“.

Toliko o Mihailoviću i njegovim diplomatskim „iskustvima“ i „nepriistrasnosti“ prema Turskoj. No, istinske „zasluge“ zbog kojih je nagrađen kozularnom službom odnose se na način kreiranja informativnog programa javnog medijskog servisa RS-a. U godinama od kada obnaša funkciju urednika IP-a RTRS ispisao je cijelu povijest novinarskog beščašća. Ponekad čak i goru, o čemu smo svjedočili kada je ova medijska kuća u pitanju, od onoga što je rađeno tokom minulog rata u BiH. RTRS se pretvorio ne u glasnogovornika, nego u megafon vladajućeg establišmenta, tačnije SNSD-a, s jednim jedinim ciljem: Diskreditovati opoziciju, po cijenu da se pritom ne usteže od svakog oblika manipulacije, prešućivanja činjenica, pa i otvorenog iznošenja neistina. Ništa bolje nisu prolazili i ne prolaze i svi građanski aktivisti, nevladin sektor, mediji koji su spremni javno kritikovati poteze vlasti. Dodamo li tome i konstantnu i otvorenu odioznost koja se iskazuje prema pripadnicima nesrpskog naroda, veličanje profašističkog četničkog pokreta, ali i osuđenih ratnih zločinaca, pripadnika srpskog naroda, negiranje genocida u Srebrenici, pod palicom Mihailovića, RTRS je obavljao i obavlja prljave poslove vlasti, u namjeri da oko tih tema mobilizuje što veći broj građana.

Staza profesionalnog sunovrata se tu nije zaustavila. A Mihailović, čitaj vlast RS-a, dokazala da može ići i dalje od toga. Toliko daleko da prema nikome i ničemu nema ni trunke poštovanja, empatije, da nemoralu nema kraja, o čemu je javnost najzornije svjedočila iz načina na koji se informativni program RTRS-a odnosio prema Davoru Dragičeviću, ocu ubijenog mladića Davida Dragičevića. Od konca marta do početka jula 2018. godine svakodnevna okupljanja na banjalučkom Trgu Krajine, građana združenih oko grupe Pravda za Davida koji su tražili istinu o Davidovoj smrti, u potpunosti su ignorisana. Onda je i tom gorućem pitanju u RS-u posvećena pažnja, ali samo na način da se Davor Dragičević i članovi grupe Pravda za Davida optuže za politizaciju smrti ovog mladića. Nepotpisani autor brižljivo je prikupio svaki dolazak na proteste predstavnika opozicionih stranaka. A onda za komentar, pozvao „analitičara“ Rajka Vasića, člana glavnog odbora SNSD-a, koji se u više navrata na društvenim mrežama bez i trunke srama i neprimjerenim riječima obrušio na sve koji dolaze na proteste. Iako je svima bilo poznato da su na veliki protest održan u Banjaluci došli građani iz cijele BiH, u interpretaciji NN autora oni su listom bili članovi SDA i SDP-a BiH. Na sve propuste u radu policije i pravosuđa u ovom slučaju, što je građane i ponukalo da svakodnevno traže istinu na ulici, javnost nije čula nijednu riječ.

Kako se izborna kampanja zahuktavala, a nezadovoljstvo građana Banjaluke zbog nerješavanja Davidovog ubistva bilo sve evidentnije, tako su i nastojanja da se Davor Dragičević diskredituje bila sve učestalija. U sam osvit opštih izbora uredništvo dnevnika RTRS-a ispisalo je još jednu hroniku neprofesionalizma kroz sadržaje koje je ponudilo gledateljima.

Fokus je bio na skupu Pravda za Davida koji je održan u Banjaluci 5. oktobra. Bez argumenta i validnih dokaza, a što je redovna praksa informativnog programa RTRS-a, pokušala se stvoriti u javnosti klima da će okupljanje na kojem je tražena istina o Davidovoj smrti biti pretvoreno u rušilački pohod kako bi se i prije samih izbora nasilno promijenila vlast u ovom entitetu. U dnevniku 3. oktobra urednik informativnog programa RTRS-a Siniša Mihailović „razotkrio je novu teoriju zavjere protiv RS-a i njene vlasti“. Za to je optužio SDS, ali i ostale članice opozicionog bloka Savez za pobjedu i kako je naveo, treći politički blok koji djeluje u Federaciji BiH.

Povod za to našao je u odluci SzP-a i Demokratske fronte da otkazu posljednje predizborne mitinge u Banjaluci i Sarajevu zbog činjenice da su se 5. oktobra u ta dva grada održavali skupovi Pravda za Davida, odnosno Pravda za Dženana. Sve to, tvrdio je Mihailović, ukazuje da „neko iz istog centra komanduje ovim procesima“. Koji je to centar, nije se trudio Mihailović objasniti. Ali je zato kao sugovornike koristio ili političke marginalce, poput bivšeg ministra policije RS Darka Matijaševića, ili najestekremnije desničare na političkoj sceni, tj. Nenada Stevandića.

Sve to, odnosno navodno, sasvim izvjesno nasilje na ulicama Banjaluke potvrđuje u ovom izvještaju i ministar policije RS-a. Na osnovu čega nije kazano, kao što Mihailović nije ni pitao. Zanimljivo je da je posebno Mihailoviću smetalo što građani na društvenim mrežama koji pružaju podršku spomenutim skupovima, odnosno porodicama Memić i Dragičević, koriste termin „naša država“. Ovaj izvještaj bio je uvod u prvu

višednevnu beskurpuloznu hajku koju je uredništvo dnevnika povelu protiv Davora Dragičevića, grupe Pravda za Davida te opozicije, optužujući ih za zajedničke rušilačke namjere.

Izbori su bili i prošli, nezainteresiranost ili nespремnost pravosuđa i policije da pronađu Davidove ubice nisu bili razlog da građani na izborima poklone povjerenje opoziciji koja se nakon poraza sama od sebe rasturila. Na Trgu Krajine kako je vrijeme odmicalo okupljalo se sve manje ljudi koji su s Davorom zazivali istinu i pravdu. Ali, približavala se Nova godina, gradske vlasti odlučile su da dovođenjem pjevačkih zvijezda iz regiona u Banjaluku privuku turiste i okupljanja na centralnom gradskom trgu, mjestu s jasnim obolježjima javnog komemoriranja i žalovanja ubijenog mladića, morala su biti zaustavljena. U periodu od 25. do 30. decembra javnost je svjedočila stoga, za postratnu BiH, neviđenim scenama policijske brutalnosti prema građanima koji su digli svoj glas protiv uklanjanja svih obilježja koja su podsjećala na Davida. Po Mihailovićevom diktatu nastavljena je serija neprofesionalnog izvještavanja RTRS-a koji o batinanju policije golorukih građana, nasumičnim lišavanjima slobode nije kazao ni riječ. Umjesto toga, tek opširno prenošenje naricanja gradonačelnika Banjaluke, ugostitelja i taksista o „ogromnim materijalnim štetama“ koje je grad pretrpio zbog otkazivanja dočeka Nove godine na otvorenom.

Vlast je dobila bitku protiv građana, a RTRS pokazao da je najvjerniji i najodaniji suradnik/saučesnik na tom zadatku. Siniša Mihailović, ponovit ćemo, nagrađen je diplomatskom službom. A politička korupcija izašla je iz sfere ekonomije, zdravstva, javnih preduzeća... i na velika vrata i krajnje otvoreno ušla i u entitetski javni medijski servis koji, moramo podvući, plaćaju iz svojih džepova građani s kojima je taj isti javni servis spreman da se beskompromisno obračuna, nisu li „na liniji“.

Siniša Mihailović je svoj zadatak odradio savjesno. Ali kako mu je to bilo evidentno malo, osnovao je prvo FB stranicu „Dnevna doza Doboja“, a potom i web site istog imena s domenom u SAD-u. I onda, kao vrhunac bezobrazluka „vijesti“ i „istraživanja na osnovu pouzdanih izvora“ s tog portala, koja su se zasnivala isključivo na blaćenju svih neistomišljenika vlasti i konstantnog izazivanja nacionalne netrpeljivosti, redovno plasirao u informativnim emisijama RTRS-a.

No, nije Mihailović jedini koji je naplatio svoju lojalnost vlasti RS-a. Ukazujući na zloupotrebe i korupciju na RTRS-u, Nebojša Vukanović, poslanik SDS-a u Narodnoj skupštini RS-a je na uvid javnosti dao dokumentaciju iz koje se vidi na koji način vlast preko javnih preduzeća i ustanova finansira podobne novinare i urednike koji su u njihovoj službi. Šef ITC RTRS-a u Istočnom Sarajevu Aleksandar Crkvenjaš osnovao je agenciju „Princip media“ u Istočnom Sarajevu, sredinom prošle godine i preko ove agencije on prima uplate od strane režima. Tako je 13. novembra 2017. Olimpijski centar Jahorina uplatio Crkvenjašu i njegovoj agenciji „Princip media“ 6000 KM bez PDV-a za navodnu izradu logotipa, „kao da je Crkvenjaš neki umjetnik i arhitekta pa mu treba platiti toliki novac da napravi logo“, rekao je Vukanović.

Hoće li se politička korupcija ili nagrađivanje lojalnosti novinara RTRS-a nastaviti, više nije pitanje. Pitanje je samo ko je sljedeći, ko će svoju odanost naplatiti dobrom pozicijom van medija ili unosnim dodatnim poslom preko leđa i iz džepova svih građana RS-a?

Izbor iz „Preloma“

Strana 32.

Enver Čaušević:
Prelom, broj 5, april 1989. godine
Nevini ljudi prljavih ruku

„Pranje novca“ na Zapadu je prijav posao i rade ga „najsposobniji“. Za Jugoslovene to je, izgleda, nepodnošljivo lako. Pogotovo što se „oprani novac“ može sada uspješno investirati u Jugoslaviju.

Strana 34.

Miodrag Živanović:
Prelom broj 6., maj 1989.
Osrednji i neki drugi

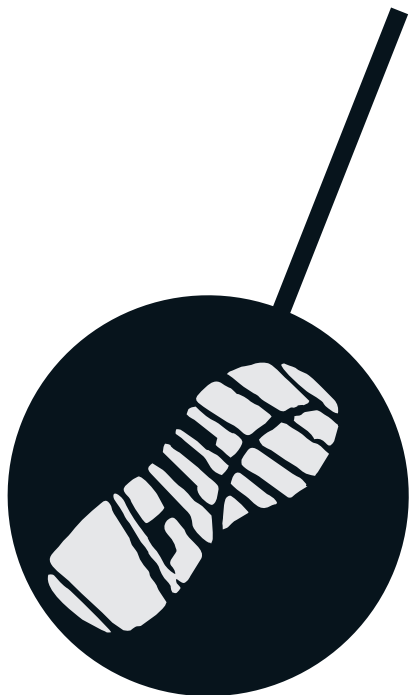
Imam trideset i osam godina. Već poodavno su mudraci i pjesnici utvrdili da su tzv. srednje godine, zapravo, loše godine: to je period života u kojem smo izgubili energiju i hrabrost mladosti, a još nismo stekli mudrost starosti.

Braco Kovačević:
Prelom broj 4, mart 1989. godine
Politički Yugo - Karingtonovi

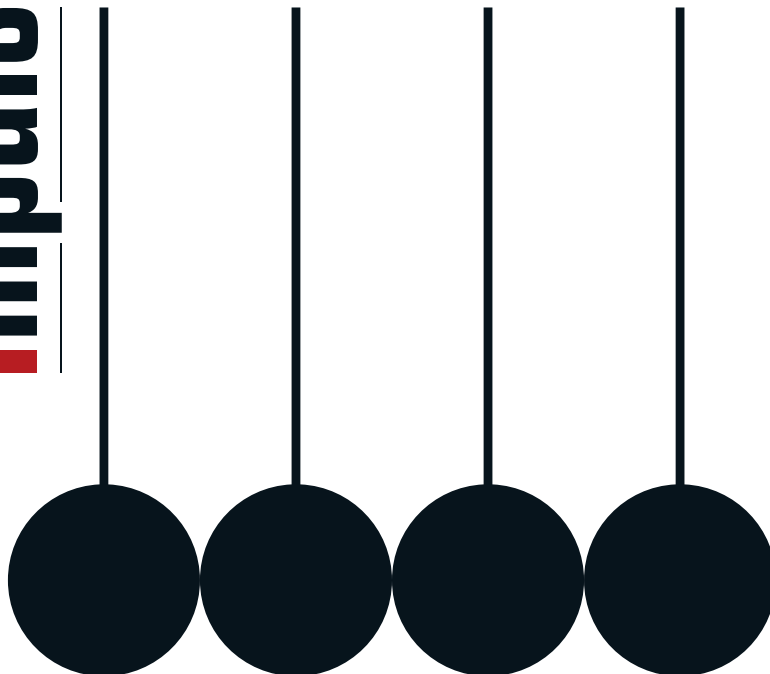

Strana 37.

Iako je na oficijelnom planu Marks prihvaćen, ipak su ključne kategorije njegova mišljenja odbačene. Marks je prihvaćen zbog potrebe legitimacije političke djelatnosti, kao socijalistički i marksistički utemeljene, iako se, što je paradoksalno, bitnim principima njegova mišljenja onemogućavala stvarna manifestacija.

Impuls

www.impulsportal.net

Nevini ljudi prljavih ruku

Foto: Mondo/Dušan Volaš

„Pranje novca“ na Zapadu je prljav posao i rade ga „najsposobniji“. Za Jugoslovane to je, izgleda, nepodnošljivo lako. Pogotovo što se „oprani novac“ može sada uspješno investirati u Jugoslaviju.

ČISTE PARE ZA CRNE FONDOVE

Piše: Enver Čaušević za Prelom, broj 5, april 1989. godine

O „crnim fondovima“ u inostranstvu možda se dosta i zna, ali se uporno čuti. Međutim, svaka pa i najmanja jugo – afera ili banka imali su konce u ino - bankama. Novci su tamo, valjda, najbezbedniji, vani se i lakše „peru“.

S obzirom na to da se radi o vrlo specifičnim poslovima od posebnog društvenog interesa, u slučaju koji slijedi nećemo pominjati imena tvrtki u inostranstvu. Ona nisu ni bitna da se

to krhkoj jugo – trgovini ne bi razbilo o nos. Ali, domaće meštre nećemo štedjeti i daćemo preporuku samoupravnim organima da se o njima ozbiljno pozabave, ako već nisu.

Kada su inspektori otvorili poslovne knjige OOUR – a ELKOM iz sastava RO Profesionalna elektronika SOUR – a „Rudi Čajavec“ u Banjaluci, na rukovodnim funkcijama su bili Dragutin Bošković, direktor RO, Milenko Rogić, direktor RZP, Šemsudin Mulaomerović, v.d. direktor OOUR – a, Miladin Savčić, rukovodilac komercijalnog sektora i Nihad Kulenović, rukovodilac odsjeka uvoza.

Nalaz nije bio toliko zapanjujući koliko je bio karakterističan za „naša posla“ u ponašanju u inostranstvu. Konačna ocjena: privredni prestup po Zakonu o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom. „Crni fondovi koje je ova firma formirala u inostranstvu nastajali su tako što su pojedini artikli plaćeni iznad stvarne vrijednosti, a razlika u cijeni držana posebnim karticama inopartnera da bi se potom iz njih plaćala roba koja nije bila predmetom ugovaranja i poslovanja. To se zvalo izmirenje „posebnih“ obaveza.

Tako nalazimo da je kod jedne ino – tvrtke RO Profesionalna elektronika u vidu rabta odobren iznos od 30 hiljada austrijskih šilinga koji nije evidentiran u zvaničnom knjigovodstvu nego se u zemlji vodio varijabilno na posebnoj kartici. Ova lova korištena je za kupovinu i unošenje robe bez zvanične dokumentacije (prijava ili dobavljanja kao „besplatne pošiljke“, a ustvari su bile normalno plaćenje iz ovih sredstava).

Igra sa „pranjem novca“ čuvanog u „crnim fondovima“ nastavlja se i u poslovanju sa drugim firmama, pa se u nalazima inspektora i pominju povećće sume dolara, doječ maraka...

Rabati koje firme daju na slobodnom tržištu u glavama naših privrednih menadžera se pretaču u MITO jer naša poslovna kultura i tradicija nalažu da se u svemu subjekt, to jest onaj koji ugovara, stavlja u prvi plan, da sve pogodnosti koje postigne pripadaju njemu osobno. Tako se po ko zna koji put uvjeravamo da je čovjek u socijalizmu najveće blago.

Trgovina sojom, vinom, vunom, sponzorstva raznih takmičenja i igara, ugovaranja opreme u inostranstvu već su „provaljena šema“. Stvari mnogo bolje stoje s vlastitim firmama u inostranstvu koje često imaju samo poštansko sanduče i račun u banci za pranje novca.

Na koncu ostaje dilema u šta vrijedi ulagati da se vremenom ovaj legalni vid pljačke društvenog novca iskorijeni. U obrazovanje koje će donijeti kvalitet u poslovnoj kulturi ili u inspektore koji će pratiti kako se ponašaju jugo – menadžeri. Kako nam je kultura ionako strana, tipujmo na inspektore, što nas bolje čuvaju, to smo bezbjedniji.

OZNA SVE

ČISTE PARE ZA CRNE FONDOVE

Nevini ljudi prlavih ruku

„Pranje novca“ na Zapadu je priljav posao i rade ga „najposobniji“. Za Jugoslovene to je, izgleda, nepodnošljivo lako. Pogotovo što se „oprani novac“ može sada uspješno investirati u Jugoslaviju.

Piše: Erver ČAUŠEVIĆ

O „crnim fondovima“ u inostranstvu možda se dosta i zna, ali se uporno čuti. Međutim, svaka pa i najmanja jugo-afeta ili banka imali su konce u ino-bankama. Novci su tamno, valjda, najbezbjedniji, vani se i lakše „peru“.

S obzirom na to da se radi o vrlo specifičnim poslovima od posebnog društvenog interesa, u slučaju koji slijedi nećemo pominjati imena tvrtki u inostranstvu. One nisu ni bitna da se to krhkoj jugo-trgovini ne bi razbilo o nos. Ali, domaće meštre nećemo štedjeti i daćemo preporuku samoupravnim organima da se o njima ozbiljno pozabave, ako već nisu.

Kada su inspektori otvorili poslovne knjige OOUR-a ELKOM iz sastava RO Profesionalna elektronika SOUR-a „Rudi Čajavec“ u Banjaluci, na rukovodnim funkcijama su bili Dragutin Bošković, direktor RO, Milenko Rogić, direktor RZP, Šemsudin Mulaomerović, v.d. direktor OOUR-a, Miladin Savčić, rukovodilac komercijalnog sektora i Nihad Kulenović, rukovodilac odsjeka uvoza.

Nalaz nije bio toliko zapanjujući koliko je bio karakterističan za „naša posla“ u ponašanju u inostranstvu. Konačna ocjena: privredni prestup po Zakonu o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom. „Crni fondovi“ koje je ova firma formirala u inostranstvu nastajali su tako što su pojedini artikli plaćeni iznad stvarne vrijednosti, a razlika u cijeni držana posebnim karticama inopartnera da bi se potom iz njih plaćala roba koja nije bila predmetom ugovaranja i poslovanja. To se zvalo izmirenje „posebnih“ obaveza.

Tako nalazimo da je kod jedne ino-tvrtke RO Profesionalna elektronika u vidu rabta odobren iznos od 300 hiljada austrijskih šilinga koji nije evidentiran u zvaničnom knjigovodstvu nego se u zemlji vodio varijabilno na posebnoj kartici. Ova lova korištena je za kupovinu i unošenje robe bez zvanične dokumentacije (prijava ili dobavljanja kao „besplatne pošiljke“, a u stvari su bile normalno plaćene iz ovih sredstava).

Igra sa „pranjem novca“ čuvanog u „crnim fondovima“ nastavlja se i u poslovanju sa drugim firmama, pa se u nalazima inspektora i pominju povećće sume dolara, doječ maraka.

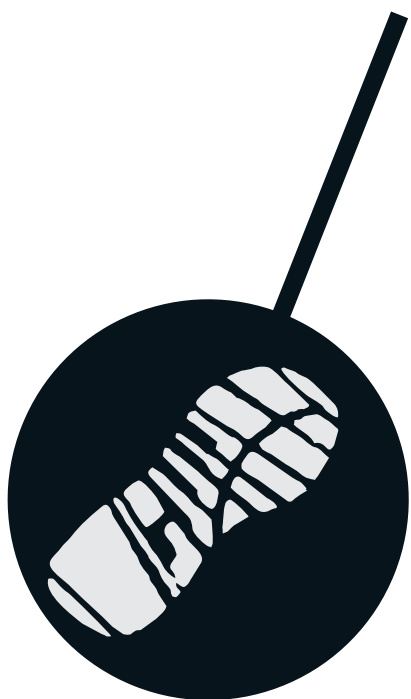
Rabati koje firme daju na slobodnom tržištu u glavama naših privrednih menadžera se pretaču u MITO jer naša poslovna kultura i tradicija nalažu da se u svemu subjekt, to jest onaj koji ugovara, stavlja u prvi plan, da sve pogodnosti koje postigne pripadaju njemu osobno. Tako se po ko zna koji put uvjeravamo da je čovjek u socijalizmu najveće blago.

Na koncu ostaje dilema u šta vrijedi ulagati da se vremenom ovaj legalni vid pljačke društvenog novca iskorijeni. U obrazovanje koje će donijeti kvalitet u poslovnoj kulturi ili u inspektore koji će pratiti kako se ponašaju jugo – menadžeri. Kako nam je kultura ionako strana, tipujmo na inspektore, što nas bolje čuvaju, to smo bezbjedniji.

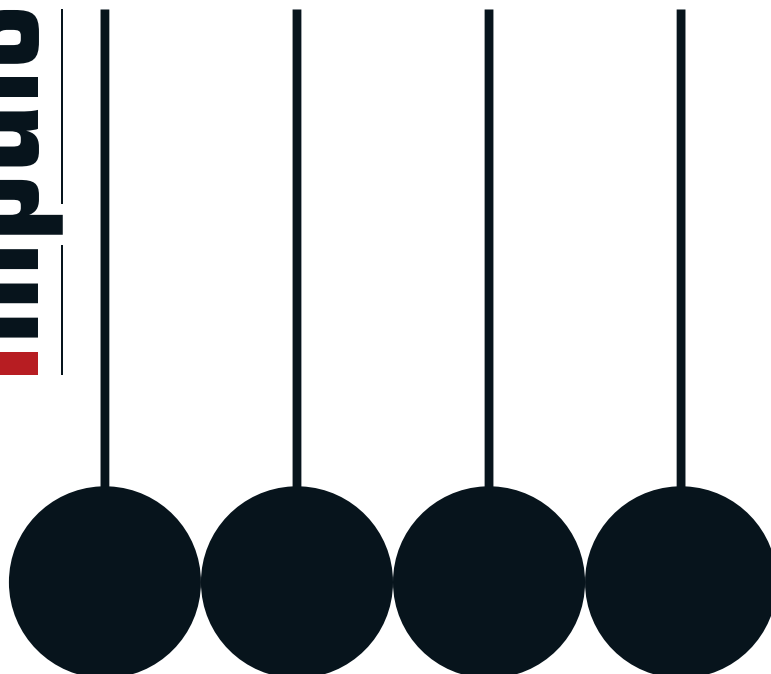

Foto: Slobodan RAŠĆ

4

Impuls

www.impulsportal.net

Osrednji i neki drugi

www.impulsportal.net

foto: Rawpixel.com / Freepik

Imam trideset i osam godina. Već poodavno su mudraci i pjesnici utvrdili da su tzv. srednje godine, zapravo, loše godine: to je period života u kojem smo izgubili energiju i hrabrost mladosti, a još nismo stekli mudrost starosti. To su valjda nekakve neživotne i nemudre godine. Upravo ništa drugo do (o)srednje.

OSREDNOST KAO USLOV POLITIČKE PROMOCIJE

piše: Miodrag Živanović, Prelom broj 6., maj 1989.

Da li zbog toga što se, eto, nalazim u tim i takvim godinama, da li zbog nečeg drugog – tek, u posljednje vrijeme, sve mi izgleda nekako osrednje. Čitam osrednje knjige, gledam iste takve filmove, slušam osrednje političare, pa i sam sam uključen u jednu osrednju politiku, srećem osrednje ljude...U novinama nedavno pročitah da nam je privreda napredovala: od lošeg, gotovo katastrofalnog stanja, kreće ka jednom, da opet kažem, osrednjem (posebno, kako to vlada ističe „u oblasi izvoza“). Kao da se sve primiče sredini i osrednjosti.

Ne pišem sve ovo zbog toga što mi teško padaju (o)srenje godine. Ma manje ili više opor način kroz njih se mora proći. No, teško mi padaju (o)srednji ljudi. Ne oni koji su po svom duhovnom i ljudskom ustrojstvu i po svojim objektivnim mogućnostima, već oni koji su, da tako kažem, profesionalno osrednji, koji od kompromisa i organizovanog prebivanja „u sredini“ prave karijere, koje se po tom kriteriju društveno i politički promoviraju. Dakle, oni ljudi koji su istovremeno kreatori i produkti jednog čudnovatog (da ne kažem čudovišnog) mehanizma kadrovske politike koji je u nas već decenijama na djelu.

Pokazalo se sasvim korisnim biti osrednji. Mehanizam promoviranja koji se zasniva na „saglasnosti“ političkih struktura i na jednoj izuzetno posredovnoj proceduri izbora (pored tijela ili organa koji neposredno vrše izbor, tu su svekolike kadrovske komisije, koordinacioni odbori i drugi „subjekti“ kadrovske politike) nužno proizvodi takve odnose u kojima su oni koji se promoviraju, odgovorni promotorima, a pošto su promotori „gore“, onda izabrani moraju prema njima i u odnosu na njih biti poslušni. U takvim relacijama, izabrani i ne mogu odgovarati „bazi“, iz prostog razloga što ih baza neposredno nije ni izabrala. Tako je, već u sam mehanizam, kriterij poltronske poslušnosti, ugrađen kao osnovni preduslov promoviranja. U drugom planu su znanje, sposobnost, energičnost, poštenje i druge vrijednosti koje bi morali posjedovati oni koji se biraju. Otuda, naravno, i negativna selekcija kadrova koja, po mnogim ocjenama, predstavlja jedan od ključnih uzroka naše aktualne političke i ekonomske krize. Primjera za ovo ima doista odviše.

U takav mehanizam uklapaju se jedino osrednji. Oni koji ne tangiraju polove života, koji ne prave rezove, oni koji su, upravo, u sredini. Dakako, u sredini je ugodno. U sredini se amortizuju društveni konflikti, realne protivurječnosti, u sredini se ne osjećaju i ne vide ozbiljni društveni problemi, u sredini se svijet ne mijenja. U sredini se vegetira. Zato ovi osrednji ljudi samo prolaze kroz život, a život ne prolazi kroz njih. Osrednji ljudi su, otuda, bezlični.

Viđao sam i viđam dosta takvih ljudi. Osobito u politici. U rjeđim slučajevima, bezličnost je njihova prirodna osobina. Daleko češće, bezličnost je produkt samog političkog mehanizma, već pominjanog načina promoviranja, ali i primijenjivanih pravila igre koja važe u horizontu (dnevne) politike. To počinje, naravno, od mišljenja. Dnevno – političko mišljenje je svagda mišljenje institucija, a ne čovjeka. Shodno tome, politički jezik kojim se to i takvo mišljenje kazuje, takođe je jezik institucija ili institucionalizirani jezik. Shema tog jezika izražava shemu mišljenja: poznata četiri elementa dnevno – političkog kazivanja (značaj predmeta ili događaja o kojem se govori, njegove „pozitivne“ karakteristike ili „ostvareni rezultati...“, „problemi i teškoće“ – što obavezno počinje sa „međutim...“ – i na kraju, zadaci „odgovornih subjekata“), a njegovo čak kvantitativno siromaštvo – ukupan fond riječi upotrebljivanih u dnevno –

političkim govorima ne prelazi 400 – dovoljno svjedoče o depersonalizaciji, o logici i jeziku sredine. I ako je tačno da se kroz jezik razumijeva svijet, onda je očigledno da je u okrugu politike isuviše malo ljudskog. Mada bi politika trebala biti upravo ljudska – trebala bi biti briga za polis.

Ali, voditi brigu za polis, znači biti u svim porama njegovog života, dakle, ne u sredini. Nama se desilo da su upravo previranja života, konflikti i protivurječnosti koji su dovedeni do svojih krajnjih granica, gotovo spontano uzburkali i sredinu i srednjake, učinili ih nemirnim, stavili ih u pitanje. Dakako, prvo na onome površinskom i prepoznatljivom tj. Moralu (recimo, slučajevi Agrokomerca i Neuma) da bi se to kasnije proširilo i na sam mehanizam kadrovske politike i stavljanje u pitanje svih onih uzroka političke blokade sistema uopšte. Kao da je sa života skinuta ideološko – politička koprena i kao da se život, da tako kažem, otvorio ljudima u svojoj punoj širini i snazi, ali i sa svim svojim protivurječnostima i razlikama. Sredina nije više tako mirno i bezbjedno utočište.

Ova gibanja se uobičajeno nazivaju demokratizacijom društvenog i političkog života. Izvjesno je da demokratizacija neće ići lako i bez problema. Nisu dovoljni zahtjevi da se što neposrednije odlučuje, da nesposobni ustupe mjesta sposobnim i onima koji su spremni na rasčišćavanje sa ovakvim ili onakvim predrasudama. Za sve to se valja, zapravo, izboriti. Oni osrednji ljudi neće otići sami, neće „ustupiti mjesta“ tek tako drugačijim i novim ljudima, neće bez borbe prinijeti na oltar promjena ugodnosti i kakav – takav mir sredine. Na to i ukazuju činjenice da se pominjana demokratizacija, u brojnim slučajevima, počela deformirati, da se nerijetko, odvija tek formalno, da se teško i mukotrpno privikavamo na javnost rada i življenja. Jer, mistifikacija je godinama na našim prostorima bila sastavni dio logike i prakse sredine i osrednjosti, tačnije, njihova osnovna pretpostavka i trebaće dosta vremena i energije, naravno, i odvažnosti da se i politički i ljudski istinski prebiva na polovima života, dakle, s onu stranu kompromisa. Dosta primjera ukazuje na to da su demokratizacija i javnost rada još uvijek na početku. Možda je najrječitiji već famozni slučaj Kecmanović koji – rekao bi nezavisno od ishoda i fakata koji će biti prezentirani javnosti – ostaje svjedokom jednog vremena čiji sati, nadam se, ističu, ali i vremena koje je svojim sadržajima još uvijek duboko ukorijenjeno u društveno biće. Moguće je, dakle, da vrijeme osrednjosti ističe, ali je isto tako i sasvim izvjesno da pijesak tog pješčanog sata klizi dosta sporo, da će se pješčani otvor možda ponekad i začepiti. Ako je ovaj mali tekst nekakav doprinos bržem isteku takvog vremena, namjera njegovog autora bila bi ispunjena. Naravno, ukoliko taj tekst nije takođe tek osrednji.

Osredniji i neki drugi

Miodrag Živanović

Imam trideset i osam godina. Već podavno su mudraci i pjesnici utvrdili da su tzv. srednje godine, zapravo, loše godine: to je period života u kojem smo izgubili energiju i hrabrost mladosti, a još nismo stekli mudrost starosti. To su valjda nekakve neživotne i nemudre godine. Upravo i ništa drugog do (o)srednje.

Da li zbog toga što se, eto, nalazim u tim i takvim godinama, da li zbog nečeg drugog - tek, u posljednje vrijeme, sve mi izgleda nekako osrednje. Čitam osrednje knjige, gledam iste takve filmove, slušam osrednje političare, pa i sam sam uključen u jednu osrednju politiku, srećem osrednje ljude... U novinama nedavno pročitah da nam je privreda napredovala: od lošeg, gotovo katastrofalnog stanja, kreće ka jednom, da opet kažem, osrednjem (posebno, kao to vlada ističe, „u oblasti izvoza“). Kao da se sve primiče sredini i osrednjosti.

Ne pišem sve ovo zbog toga što mi teško padaju (o)srednje godine. Na manje ili više opor način kroz njih se mora proći. No, teško mi padaju (o)srednji ljudi. Ne oni koji su to po svom duhovnom i ljudskom ustrojstvu i po svojim objektivnim mogućnostima, već oni koji su, da tako kažem, profesionalno osrednji, koji od kompromisa i organiziranog prebivanja „u sredini“ prave karijere, koje se po tom kriteriju društveno i politički promoviraju. Dakle, oni ljudi koji su istovremeno kreatori i produkti jednog čudnovatog (da ne kažem čudovišnog) mehanizma kadrovske politike koji je u nas već decenijama na djelu.

Pokazalo se sasvim korisnim biti osrednji. Mehanizam promoviranja koji se zasniva na „saglasnosti“ političkih struktura i na jednoj izuzetno posredovanoj proceduri izbora (pored tijela ili organa koji neposredno vrše izbor, tu su svekolike kadrovske komisije, koordinacioni odbori i drugi „subjekti“ kadrovske politike) nužno proizvodi takve odnose u kojima su oni koji se promoviraju, odgovorni promotorima, a pošto su promotori „gore“, onda izabrani moraju prema njima i u odnosu na njih biti poslušni. U takvim relacijama, izabrani i ne mogu odgovarati „bazi“, iz prostog razloga što ih baza neposredno nije ni izabrala. Tako je, već u sam mehanizam, kriterij politronske poslušnosti, ugrađen kao osnovni preduslov promoviranja. U drugom planu su znanje, sposobnosti, energičnost, poštenje i druge vrijednosti koje bi morali posjedovati oni koji se biraju. Otuda, naravno, i negativna selekcija kadrova koja, po mnogim ocjenama, predstavlja jedan od ključnih uzroka naše aktuelne političke i ekonomske krize. Primjera za ovo ima doista odviše.

U takav mehanizam uklapaju se jedino osrednji. Oni koji ne tangiraju polove života, koji ne prave rezove, oni koji su, upravo, u sredini. Dakako, u sredini je ugodno. U sredini se amortiziraju društveni konflikti, realne protivurječnosti, u sredini se ne osjećaju i ne vide ozbiljni društveni problemi, u sredini se

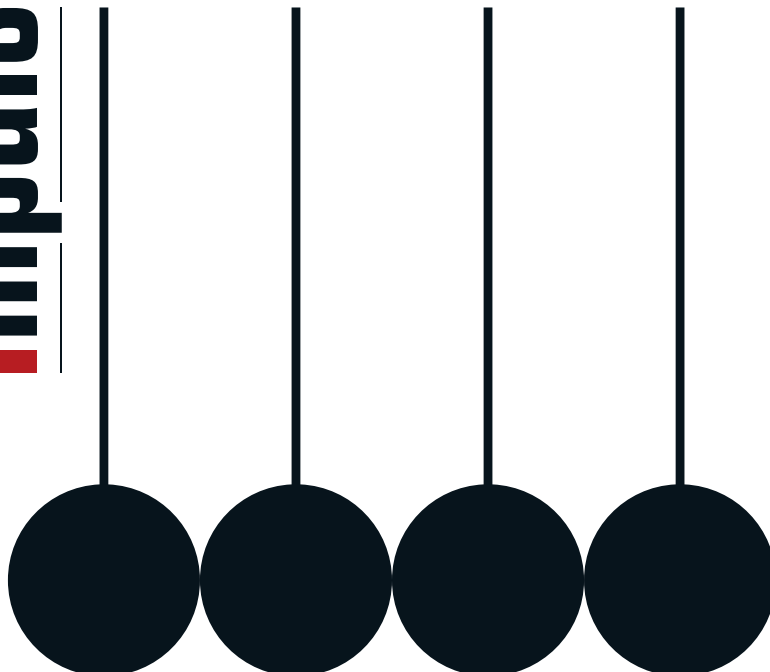
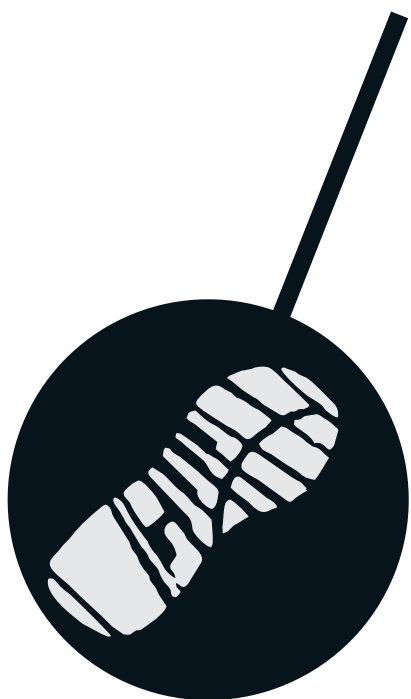
svijet ne mijenja. U sredini se vegetira. Zato ovi osrednji ljudi samo prolaze kroz život, ali život ne prolazi kroz njih. Osrednji ljudi su, otuda, bezlični.

Vidao sam i vidam dosta takvih ljudi. Osobito u politici. U rjedim slučajevima, bezličnost je njihova prirodna osobina. Daleko češće, bezličnost je produkt samog političkog mehanizma, već pominjanog načina promoviranja, ali i primijenjenih pravila igre koja važe u horizontu (dnevne) politike. To počinje, naravno, od mišljenja. Dnevno-političko mišljenje je svagda mišljenje institucija, a ne čovjeka. Shodno tome, politički jezik kojim se to i takvo mišljenje kazuje, takode je jezik institucija ili intencionalizirani jezik. Shema tog jezika izražava shemu mišljenja: poznata četiri elementa dnevno-političkog kazivanja (značaj predmeta ili događaja o kojem se govori, njegove „pozitivne“ karakteristike ili „ostvareni rezultati...“, „problemi i teškoće“ - što obavezno počinje sa „medutim...“ - i na kraju, zadaci „odgovornih subjekata“), a njegovo čak i kvantitativno siromaštvo - ukupan fond riječi upotrebljivanih u dnevno-političkim govorima ne prelazi 400 - dovoljno svjedoče o depersonalizaciji, o logici i jeziku sredine. I ako je tačno da se kroz jezik razumijeva svijet, onda je očigledno da je u okrugu politike isuviše malo ljudskog. Mada bi politika trebala biti upravo ljudska - trebala bi biti briga za politis.

Ali, voditi brigu za politis, znači biti u svim porama njegovog života, dakle, ne u sredini. Nama se desilo da su upravo previranja života, konflikti i protivurječnosti koji su dovedeni do svojih krajnjih granica, gotovo spontano uzburkali i sredinu i srednjake, učinili ih nemirnim, stavili ih u pitanje. Dakako, prvo na onome površinskom i prepoznatljivom, tj. na moralu (recimo, slučajevi Agrokomerca i Neuma) da bi se to kasnije proširilo i na sam mehanizam kadrovske politike i stavljanje u pitanje svih onih uzroka političke blokade sistema uopšte. Kao da je sa života skinuta

ideološko-politička koprena i kao da se život, da tako kažem, otvorio ljudima u svojoj punoj širini i snazi, ali i sa svim svojim protivurječnostima i razlikama. Sredina više nije tako mirno i bezbjedno utočište.

Ova gibanja se uobičajeno nazivaju demokratizacijom društvenog i političkog života. Izvjesno je da demokratizacija neće ići lako i bez problema. Nisu dovoljni zahtjevi da se što neposrednije odlučuje, da nesposobni ustupe mjestu sposobnima i onima koji su spremni na raščišćavanje sa ovakvim ili onakvim predrasudama. Za sve to se valja, zapravo, izboriti. Oni osrednji ljudi neće otići sami, neće „ustupiti mjesta“, tek tako drugačijim i novim ljudima, neće bez borbe prinijeti na oltar promjena ugodnosti i kakav-takav mir sredine. Na to ukazuju i činjenice da se pominjana demokratizacija, u brojnim slučajevima, počela i deformirati, da se, nerijetko, odvija tek formalno, da se teško i mukotrpno privikavamo na javnost rada i življenja. Jer, mistifikacija je godinama na našim prostorima bila sastavni dio logike i prakse sredine i osrednjosti, tačnije, njihova osnovna pretpostavka i trebaće dosta vremena i energije, naravno, i odvažnosti da se i politički i ljudski istinski prebiva na polovima života, dakle, sa onu stranu kompromisa. Dosta primjera ukazuje na to da su demokratizacija i javnost rada još uvijek na početku. Možda je najrječitiji već famozni slučaj Kećmanović koji - rekao bih nezavisno od ishoda i fakata koji će biti prezentirani javnosti - ostaje svjedokom jednog vremena čiji sati, nadam se, ističu, ali i vremena koje je svojim sadržajima još uvijek duboko ukorijenjeno u društveno biće. Moguće je, dakle, da vrijeme osrednjosti ističe, ali je isto tako i sasvim izvjesno da pjesak tog pješčanog sata klizi dosta sporo, da će se pješčani otvori možda ponekad i začepiti. Ako je ovaj mali tekst nekakav doprinos brzem isteku takvog vremena, namjera njegovog autora bila bi ispunjena. Naravno, ukoliko taj tekst nije takode tek osrednji.

Politički Yugo - Karingtonovi

www.impulsportal.net

Zbog čega se političari nalaze u eliti najbogatijih Jugoslavena

Piše: Braco Kovačević, Prelom broj 4, mart 1989. godine

Nedavno smo u sarajevskom nedjeljniku „AS“ , od 17. februara 1989. godine, mogli pročitati zanimljiv, ali kratak

tekst, pod naslovom „Istina u sefu – ko su političari koji su u eliti jugoslovenskih bogataša“ autora M.B. (?!?).

U tekstu se navode riječi zagrebačkog profesora Slavena Letice koji se ističe da se 16.500 ljudi različitih profesija nalazi u eliti jugo – bogataša. Od tog broja „skorojevića“ je 10.000 političara 2.500 za koje Letica ističe da im „biznis“ očigledno

ide bolje od politike. Slijede: advokati (1.500), ljekari, pisci, šou – biznis (500), pripadnici JNA (400), naučnici (200), itd.

Također, u tekstu se pominje da je saznajući za ovu vijest, novinarka „Radničkih novina“ Zorica Stanivuković otišla u Upravu društvenih prihoda zagrebačke opštine Centar, ali da se tamo „imena kriju kao zmija noge“ (?!). I dodaje da „premda živimo u radničkoj državi, među ljudima na ovom spisku nema niti jednog radnika“, te da samo u Hrvatskoj 33 hiljade radnika „ne može sastaviti kraj s krajem“.

Iako se u tekstu ne navode imena i iako podrobnost izostaje, ipak je naznaka o najbogatijim jugoslovenskim političarima veoma zanimljiva i značajna sociološka pojava (ona govori i o vrijednosnom sistemu, političkoj moći, privilegijama i drugom) koja samo predstavlja posljedicu određenih ideoloških i političkih stanovišta koji su prožimali jugoslovensku stvarnost.

Dakle, postavlja se razumljivo pitanje: zbog čega se političari nalaze u eliti najbogatijih Jugoslavena?

Ne želeći da ulazimo u kompleksniju analizu uzroka ove pojave (konačno, na ovom prostorno ograničenom mjestu nije ni moguće da se ona provede), zadržaćemo pažnju na nekim ključnim faktorima koji su povezani sa tradicijom marksističkog mišljenja i koji su interpretirani na poseban pragmatičko – politički način. Prisustvo većeg broja političara u grupi najbogatijih Jugoslavena upravo je neodvojivo od tradicije marksističkog mišljenja i njegove savremene interpretacije. Iz arsenala Marksova mišljenja i progresivnih iskustava Pariske komune (1871) izdvajaju se dva bitna koncepta: koncept „bespoštedne kritike svega posotjećeg“, kao kritike postojećih negativnih pojava, i koncept „radničke nadnice“, tj. nadoknade obavljanja političke funkcije u visini prosječne nadnice fabričkog radnika.

Iako je na oficijelnom planu Marks prihvaćen, ipak su ključne kategorije njegova mišljenja odbačene. Marks je prihvaćen zbog potrebe legitimacije političke djelatnosti, kao socijalistički i marksistički utemeljene, iako se, što je paradoksalno, bitnim principima njegova mišljenja onemogućavala stvarna manifestacija. Prvi princip je ukinut tako što je izjednačen sa bespoštednim uništavanjem svega postojećeg, a drugi, tako što je proglašen anahronim i prevaziđenim. A oba zajedno, zato što su neposredno dovodili u pitanje ne samo privilegije političara, nego i legitimitet njihove društvene prakse. Bilo je dovoljno proglasiti društvo „samoupravnim“, „socijalističkim“ i „demokratskim“, stvoriti dvojne zakone (jedne posebno za funkcionere), represivno krivično zakonodavstvo i različite oblike prinude, i time isključiti mogućnost propitivanja ovih tradicionalnih pojmova i postojeće političke prakse.

Transparentno političko isticanje određenih teorijskih principa skrivalo je snažno izraženu borbu za privilegijama i ekonomskim bogatstvom. Upravo, to i jeste područje na kojem treba tražiti ključ objašnjenja nezakonitog bogaćenja,

ključ za razumijevanje jugoslovenskog modela bogatstva i siromaštva, njihove prirode i međusobnog odnosa. Konačno, to je ključ razumijevanja prisustva političara u krugu najbogatijih Jugoslavena, ključ, kojim je npr. „jeretički“ Branko Ćopić pokušavao otvoriti granitna vrata političkog sarkazma i ironije.

Politički Yugo-Karing-tonovi

Zbog čega se političari nalaze u eliti najbogatijih Jugoslavena

Piše: Braco KOVAČEVIĆ

Nedavno smo u sarajevskom nedjeljniku „AN“, od 17. februara 1989. godine, mogli pročitati zanimljiv, ali kratak tekst, pod naslovom „Elita u selu – ko su političari koji su u eliti jugoslovenskih bogataša“ autora M. B. (?)

U tekstu se navode riječi zagrebačkog profesora Slavena Letice koji kaže da se 18.500 ljudi različitih profesija nalazi u eliti jugo-bogataša. Od tog broja „skorojevići“ je 10.000 političara, 2.500, za koje Letica kaže da su „buniv“ odglodno ide bolje od politike. Slijede: advokati (1.500), ljekari, pisci, šou-biznis (500), pripadnici JNA (400), naučnici (200), itd.

Također, u tekstu se pominje da je saznajući za ovu vijest, novinarka „Radničkih novina“ Zorica Stanivuković otišla u Upravu društvenih prihoda zagrebačke opštine Centar, ali da se tamo „imena kriju kao zmija noge“ (?!). I dodaje da „premda živimo u radničkoj državi, među ljudima na ovom spisku nema niti jednog radnika“, te da samo u Hrvatskoj 33 hiljade radnika „ne može sastaviti kraj s krajem“.

Iako se u tekstu ne navode imena i iako podrobnost izostaje, ipak je naznaka o najbogatijim jugoslovenskim političarima veoma zanimljiva i značajna sociološka pojava (ona govori i o vrijednosnom sistemu, političkoj moći, privilegijama i drugom) koja samo predstavlja posljedicu određenih ideoloških i političkih stanovišta koji su prožimali jugoslovensku stvarnost. Dakle, postavlja se razumljivo pitanje: zbog čega se političari nalaze u eliti najbogatijih Jugoslavena?

Ne želeći da ulazimo u kompleksniju analizu uzroka ove pojave (konačno, na ovom prostorno ograničenom mjestu nije ni moguće da se ona provede), zadržaćemo pažnju na nekim ključnim faktorima koji su povezani sa tradicijom marksističkog mišljenja i koji su interpretirani na poseban pragmatičko-politički način. Prisustvo većeg broja političara u grupi najbogatijih Jugoslavena upravo je neodvojivo od tradicije marksističkog mišljenja i njegove savremene interpretacije. Iz arsenala Marksova mišljenja i progresivnih iskustava Pariske komune (1871) izdvajaju se dva bitna koncepta: koncept „bespoštedne kritike svega posotjećeg“, kao kritike postojećih negativnih pojava, i koncept „radničke nadnice“, tj. nadoknade obavljanja političke funkcije u visini prosječne nadnice fabričkog radnika. Iako je na oficijelnom planu Marks prihvaćen, ipak su ključne kategorije njegova mišljenja odbačene. Marks je prihvaćen zbog potrebe legitimacije političke djelatnosti, kao socijalistički i marksistički utemeljene, iako se, što je paradoksalno, bitnim principima njegova mišljenja onemogućavala stvarna manifestacija. Prvi princip je ukinut tako što je izjednačen sa bespoštednim uništavanjem svega postojećeg, a drugi, tako što je proglašen anahronim i prevaziđenim. A oba zajedno, zato što su neposredno dovodili u pitanje ne samo privilegije političara, nego i legitimitet njihove društvene prakse. Bilo je dovoljno proglasiti društvo „samoupravnim“, „socijalističkim“ i „demokratskim“, stvoriti „dvojne zakone (jedne posebno za funkcionere), represivno krivično zakonodavstvo i različite oblike prinude, i time isključiti mogućnost propitivanja ovih tradicionalnih pojmova i postojeće političke prakse. Transparentno političko isticanje određenih teorijskih principa skrivalo je snažno izraženu borbu za privilegijama i ekonomskim bogatstvom. Upravo, to i jeste područje na kojem treba tražiti ključ objašnjenja nezakonitog bogaćenja, ključ za razumijevanje jugoslovenskog modela bogatstva i siromaštva, njihove prirode i međusobnog odnosa. Konačno, to je ključ razumijevanja prisustva političara u krugu najbogatijih Jugoslavena, ključ, kojim je npr. „jeretički“ Branko Ćopić pokušavao otvoriti granitna vrata političkog sarkazma i ironije.

Glavna i odgovorna urednica
Mirjana Tešanović

Izvršna urednica
Jelena Jevđenić

Redakcija:
Vesna Malešević
Slavica Jevđenić
Bojan Kos

Saradnici:
Mišo Vidović
Miljan Kovač
Maja Bjelajac
Muhamed Kovačević
Milkica Milojević
Gordana Katana

Lektura:
Zlatica Gruhonjić

Dizajn:
Ognjen Radumilo

Štampa:
Grafix d.o.o.

Tiraž:
50 kom.

Zbornik tekstova „Borba protiv korupcije nekad i sad“ je nastao u sklopu projekta „Borba protiv korupcije nekad i sad – podsticanje aktivne borbe protiv korupcije u BiH oslanjanjem na iskustva iz istorije regije“ koji je finansiran iz „Programa osnaživanja nezavisnih medija (IMEP)“

www.impulsportal.net

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

 CPCD
Centar za promociju civilnog društva

PROGRAM OSNAŽIVANJA NEZAVISNIH MEDIJA
INDEPENDENT MEDIA EMPOWERMENT PROGRAM (IMEP)

Redakcija Impulsportala zahvaljuje se svima koji su dali svoj doprinos u realizaciji ovog projekta, a posebno Slobodanu Rašiću Bobari i Aleksandri Drinić